

**TAFSIRI
YA
JUZUU ‘AMMA**

جزء عم

**TARJAMA YA MAANA YA AL
QURA’AN AL ADHWIM**

KUTAMBUA (KUKIRI)

BismiLLaah wasw-swalaatu was-salaamu 'alaa RasuuliLLaah wa aalihi wa-aswahaabihi wa ba'ad,

Anastahiki Allaah (سبحانه وتعالى) kuhimidiwa, Swalaah na Salaam zimfikie Nabiyy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم) na jamaa zake, na Swahaba zake (رضي الله عنهم) na wote waliotangulia kwa wema mpaka Siku ya Mwisho.

Imekuwa ni waajib wa kila Muislamu kufikisha ujumbe kwa kuamrisha na kukatazana maovu kama Anavyoamrisha Allaah (سبحانه وتعالى):

Taasisi la Albayaan Daawa media linapenda kutambua na kukiri kazi nzuri iliofanywa na alhidaaya.com Tunakiri au kutambua kuwa manhaj yao ipo sahihi kulingana na wema waliotangulia. Tumenukuu kitabu hiki kutoka kwao bila ya kuongeza au kupunguza chochote. Ukitaka unaweza kufanya reference alhidaaya.com na utapata hayo yote. Tunatoa katika mfumo wa e book kwa yeyote atakae hitaji. Usisite kutujuana kama utaona mapungufu yoyote kwani

kitabu kilicho kamili bila mapunguf ni Qurani
pekee.Mawasiliano yetu ni alwastan 7@gmail.com.
Taasisi la albayan si ya kibiashara ni bure kwa kuisaidia
jamii.

000-Utangulizi Wa Tarjama Ya Alhidaaya.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Himdi zote Anastahiki Allaah (سبحانه وتعالى) Rabb wa
walimwengu, Swalaah na Salaam zimshukie Nabiyy Muhammad

(رضي الله عنهم) na Swahaba zake (صلى الله عليه وآله وسلم) na wote waliowafuata kwa ihsaan mpaka Siku ya Mwisho.

Qur-aan ni Maneno Matukufu ya Allaah Aliyoteremshiwa Nabi wa mwisho Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم) yenye kusadikisha yale yaliyokuja kabla yake katika Vitabu vilivyotangulia, na ni Maneno yasiyoweza kufikiwa na upotofu mbele yake wala nyuma yake kama Anavyosema Allaah (سبحانه وتعالى):

Hindi zote Anastahiki Allaah (سبحانه وتعالى) Rabb wa walimwengu, Swalaah na Salaam zimshukie Nabi Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم) na Swahaba zake (رضي الله عنهم) na wote waliowafuata kwa ihsaan mpaka Siku ya Mwisho.

Qur-aan ni Maneno Matukufu ya Allaah Aliyoteremshiwa Nabi wa mwisho Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم) yenye kusadikisha yale yaliyokuja kabla yake katika Vitabu vilivyotangulia, na ni Maneno yasiyoweza kufikiwa na upotofu mbele yake wala nyuma yake kama Anavyosema Allaah (سبحانه وتعالى):

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفَةٍ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ
(٤٢)

“Hakitokifikia ubatili mbele yake wala nyuma yake. Ni Uteremsho kutoka kwa Mwenye Hikmah wa yote, Mwenye Kustahiki Kuhimidiwa kwa yote.”[1]

Pia Qur-aan ni Kitabu cha mwisho chenye Risala (Ujumbe) kwa viumbe wote kutoka kwa Rabb wa walimwengu, kwa lengo la kuwaongoza viumbe kwenye njia iliyonyooka; na ni Mwongozo, Rahmah na Shifaa kwa Waumini.

Pia Qur-aan ni muujiza wa pekee, na wakati huo huo ni changamoto kwa viumbe wote. Hata kama viumbe vyote vitashirikiana ili vilete mfano wa Qur-aan basi havitoweza kuleta mfano wake; katika ufasaha wake, hukumu zake, ilimu zake, mwongozo wake na yote iliyoyaelezea.[\[2\]](#)

Qur-aan imekusanya yale yote yenye kuhitajiwa na viumbe; yawe ya dunia au ya Aakhirah yao, zikiwemo khabari za kabla yao na khabari za baada yao, na ni muamuzi na hakimumu kwa Waumini wake, na ni Kitabu Alichohitimishia Allaah Sharia Zake.

Ni katika desturi Zake Allaah (سبحانه وتعالى) kuwa kila Rasuli akitumwa huwa anapelekwa kwa lugha ya watu wake ili aweze kuwafikishia ujumbe. Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ۖ

“Na Hatukutuma Rasuli yeyote isipokuwa kwa lugha ya kaumu yake ili awabainishie (Risala).”[\[3\]](#)

Ni jambo lenye kujulikana kuwa lugha ya Quraysh ambayo ni lugha ya Nabiy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم), ilikuwa ni Kiarabu sanifu. Na kwa sababu hiyo, ujumbe uliokuja ndani ya Qur-aan ulikuja katika lugha ya Kiarabu, ambayo ndiyo lugha fasaha kuliko lugha zote.[4]

Usomaji wa Qur-aan katika lugha yake, kwa walengwa wake wengi wasiokuwa Waarabu ambao hawakuafikishwa kuisoma lugha ya Kiarabu na kuifahamu vizuri, haswa Qur-aan na taaluma zake, haukuweza kuwafikisha kufahamu misingi ya Dini yao, hivyo basi, ndio pakawa na haja na umuhimu mkubwa wa kuweko Tarjama itakayoweza kumsaidia Muislamu kuweza kufahamu anachosemeshwa na Rabb wake, ikiwa maamrisho apate kuyatekeleza, na ikiwa makatazo apate kuyaepuka.

Kadhaalika, kuna ilimu na fani nyingi ambazo zimefungamana na kushikamana na Qur-aan zenye kuweza kusaidia katika kufikia kufahamu Tafsiyr ya Aayah. Ni kama vile ilimu ya *Uswuwl* ya Tafsiyr pamoja na kutabahari (kubobea) katika fani zote zile ambazo hakuna njia ya kufahamika Tafsiyr wala kuwa sahihi isipokuwa kwayo, kama vile kufahamu sababu za kuteremka kwa Suwrah au Aayah (*Asbaab An-Nuzuwl*) pamoja na za mwanzo na za mwisho kuteremka. Pia *Naasikh* wa *Mansuwkh* (kinachofuta na kilichofutwa), ukusanyaji wake, mpangilio wa Aayah na Suwrah zake, visa vyake, mifano yake, kujibu tuhuma dhidi yake na kadhalika. Hivyo, Tafsiyr inayokubalika ni ile yenye kufuata Manhaj iliyoelezwa juu inayotegemea zaidi nukuu badala ya mawazo au rai ya Mfasiri.

Mkusanyiko wa hayo yote na mengineyo ndani ya sayansi hiyo unadhihirisha kuwa kunahitajika uangalifu mkubwa katika kukata shauri na kutoa hukumu kuhusu maana ya Maneno ya Allaah (سبحانه وتعالى). Ndio ikawa njia pekee sahihi na ya salama ya kufanikisha hilo, ni kwa kushikamana na kutegemea yale yaliyopokelewa na kuthibiti kutoka kwa Nabiyy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم) na Swahaba (رضي الله عنهم) na wala si kutokana na rai.

La msingi na lililo muhimu katika kazi ya Tarjama ambalo ni sharti katika masharti ya anayefanya hiyo Tarjama ni kuwa awe mtu mwenye kushikamana na msingi madhubuti wa kufuata Manhaj ya Salaf[5] na wala si msingi wa kuzusha au ubunifu. Atakapokuwa ameshikamana na Manhaj sahihi ya Salaf, basi hivyo ndivyo kutampeleka na kumlazimisha kama ni sehemu ya ‘Aqiydah yake, kushikamana na zile Tarjama zenye kwenda sambamba na mafundisho ya Nabiyy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم), zenye kunukuu kauli za Nabiyy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم), au kauli za Swahaba (رضي الله عنهم) au kauli za *Taabi’iyn*[6] na *Atbaa’ Taabi’iyn*. [7]

Kutokana na hali hii basi, Mufasssiruna wa Qur-aan wameweka Manhaj maalumu ya Tafsiyr ya kufuatwa na kushikiliwa na ambayo kwayo kwa kuipitia vizuri, ndipo tutaweza kupata Tarjama iliyo sahihi.

1. Tafsiyr Ya Qur-aan Kwa Qur-aan

Kufasiri Qur-aan kwa Qur-aan ndio njia ya kwanza inayopasa kufuatwa, kwani Qur-aan inajifasiri yenyewe kwa yenyewe. Utakuta pahala inaeleza jambo kwa kifupi na pahala pengine inalieleza jambo hilo hilo kwa ufafanuzi na kwa uchambuzi. Jambo inalolieleza kwa ujumla katika sehemu moja hulieleza kwa kuliwekea ima mipaka au kulihusisha kwa watu makhsusi katika sehemu nyingine. Hivyo, njia iliyo sahihi kabisa katika kufasiri Qur-aan, ni kufasiri Qur-aan kwa Qur-aan.[8]

Ibn Al-Qayyim (رحمه الله) amesema: “Kufasiri Qur-aan kwa Qur-aan ni njia bora kabisa inayofikisha Risala (Ujumbe) na kuifafanua. Na si ajabu kwani Allaah (سبحانه وتعالى) ni Mjuzi wa malengo na makusudio Yake. Anafafanua Aayah Zake kwa Aayah nyinginezo. Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

وَكَذَلِكَ نَصْرَفُ الْأَيَّاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
(١٠٥)

“Na hivyo ndivyo Tunavyosarifu namna kwa namna Aayaat ili (makafiri) waseme: Umedurusu (kutoka kwa Watu wa Kitabu), na ili pia Tuibainishe kwa watu wenye kujua.”[9]

Ni jambo lisilopingika kuwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله) alikuwa akifahamu kikamilifu kila kilichoelezwa ndani ya Qur-aan na ndio akawa wa kwanza kufasiri Qur-aan kwa Qur-aan kama ilivyopokewa kuwa alifasiri baadhi ya Aayah kwa Aayah nyinginezo.[10]

Swahaba (رضي الله عنهم) walishuhudia na kumsikia Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) akifasiri Qur-aan kwa Qur-aan, hivyo nao kama ilivyo desturi yao, walimuiga katika hilo pia kama walivyokuwa wakimuiga katika mengineyo, na kwa kufahamu kuwa ni jukumu lao kufikisha kila walichochukua kutoka kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) na kuwafikishia wataokuja baada yao. Hivyo basi Swahaba (رضي الله عنهم) waliwafunza Taabi'iyin [Waislamu ambao hawakumuwahi Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) katika uhai wake], kila walichopokea kutoka kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) tena kwa muradi wake Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم). Taabi'iyin nao waliwafunza Atbaa' Taabi'iyin (Waislamu ambao hawakuwawahi Swahaba katika uhai wao) kila walichopokea na kuchukua kutoka kwa waalimu wao ambao ni Swahaba (رضي الله عنهم). Kisha nao kwa upande wao walinukuu na kufikisha kwa waliokuja baada yao, tena kwa muradi ule ule walioupokea na kuuchukua kutoka kwa Swahaba wa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) na katika waliyoyapokea ni aina hii ya kufasiri Qur-aan kwa Qur-aan.

Hivyo, haijuzu wala si sahihi kuiacha aina hii ya Tafsiyr na kuiendea nyingine ikiwa Aayah husika ina Aayah nyingine iliyoifasiri kama ilivyo katika mifano ifuatayo: Kauli ya Allaah (سبحانه وتعالى):

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۚ
وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا
رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ (٥٩)

“Na Kwake (Allaah) zipo funguo za ghaibu, hakuna azijuaye ila Yeye tu. Na Anajua yale yaliyomo barani na baharini. Na halianguki jani lolote ila Hulijua, wala punje katika viza vya ardhi, wala kinyevu na kikavu isipokuwa kimo katika Kitabu kinachobainisha wazi.”[11]

Nabiy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم) aliwabainishia na kuwawekea wazi kuwa **funguo za ghaibu ni tano**; kwa kuwasomea kauli Yake Allaah (سبحانه وتعالى) ifuatayo:

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ (٣٤)

“Hakika Allaah Ana ujuzi wa Saa (Qiyaamah), na Anateremsha mvua na Anajua yale yaliyomo katika matumbo ya uzazi. Na nafsi yoyote haijui nini itachuma kesho, na nafsi yoyote haijui itafia katika ardhi gani. Hakika Allaah ni Mjuzi wa yote, Mwenye Khabari za dhahiri na siri.”[12]

Mfano mwengine ni pale Allaah (سبحانه وتعالى) Anaposema:

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ (٨٢)

“Wale walioamini na hawakuchanganya imaan zao na dhulma, hao ndio watakaopata amani nao ndio waliohidika.”[13]

Nabiy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم) aliwabainishia Swahaba na kuwawekea wazi kuwa **dhulma ni shirki** kwa kuwasomea Aayah ifuatayo:

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ (١٣)

“Na Luqmaan alipomwambia mwanawe huku akimuwaidhi: Ee mwanangu! Usimshirikishe Allaah, hakika shirki ni dhulma kubwa mno!”[14]

2. Kufasiri Qur-aan Kwa Sunnah[15] Za Nabiy Muhammad (صلى الله عليه وآله وسلم)

Sunnah inafasiri, inasherehesha na inabainisha Qur-aan kwa kudhihirisha yasiyokuwa dhahiri. Sunnah inaisherehesha Qur-aan kwa kuyachambua, kuyapambanua na kwa kuyaainisha yale ambayo Qur-aan imeyaelezea kwa ujumla. Sunnah inaweka mipaka kwa yale yasiyokuwa yamewekewa mipaka na Qur-aan. Sunnah inayachambua yaliyotolewa hukumu kwa pamoja, ikifafanua yaliyoachwa wazi hukumu zake. Yote hayo kwa kuwa katika Qur-aan, kuna yasiyoweza kufahamika isipokuwa kwa kupata ufafanuzi na kuwekwa wazi na Sunnah za Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) kama vile uchambuzi wake (صلى الله عليه وآله وسلم) katika namna za amri na makatazo, idadi za Rakaa za Swalaah, utekelezaji wa ‘Umrah na Hajj, viwango

vya yale Aliyofaradhisha Allaah (سبحانه وتعالى) katika hukumu.
[16]

Basi Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) alibainisha na kufafanua kwa kufasiri maana za Aayah za Qur-aan kwa Swahaba zake (رضي الله عنهم) kama inavyoashiria Kauli Yake Allaah (سبحانه وتعالى):

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (٤٤)
“Na Tumekuteremshia Ukumbusho (Qur-aan) ili uwabainishie watu yaliyoteremshwa kwao huenda wakapata kutafakari.”[17]

Ufafanuzi wa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) ni kitu kisichoweza kuepukika, na ndio akaweka wazi kwa kusema kuwa hakupewa Qur-aan pekee, bali alipewa pamoja na Qur-aan kinachofanana nayo.[18]

Umahiri katika lugha ya Kiarabu pekee haukuwa wenye kutosheleza wala hautatosheleza katika kufahamu kusudio la Maneno ya Allaah (سبحانه وتعالى) bila ya kutafuta msaada kutoka kwenye Sunnah. Kama ilivyokuwa hali kwa Swahaba (رضي الله عنهم) japokuwa walikuwa wenye ufasaha na umiliki kamili wa lugha ya Kiarabu, lakini walikuwa wakitatanishwa au wakati mwengine wakifahamu baadhi za Aayah kinyume na inavyotakiwa ifahamike, jambo lililowapelekea kurejea kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) kutafuta ufafanuzi. Basi

hufasiri Aayah au neno ambalo Swahaba (رضي الله عنهم) hawakuweza kuifahamu Tafsiyr yake au walipofahamu kinyume na inavyotakiwa ifahamike.

Kuna mifano mingi tu ya Aayah za Qur-aan ambapo Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amezifasiri na kuzifafanua.

Mfano neno la الْكَوْثَرِ

Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) alilifasiri neno الْكَوْثَرِ katika Suwrah Al-Kawthar:

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ (١)

“Hakika Sisi Tumekupa (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) Al-Kawthar[19] (Mto katika Jannah).”

kuwa ni **Mto katika Jannnah**, maana ambayo haikufahamika isipokuwa kwa njia ya kufafanuliwa na Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) katika Hadiyth ifuatayo:

عَنْ أَنَسٍ (رضي الله عنه) : ((إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ)) أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: ((هُوَ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ))

Amesimulia Anas (رضي الله عنه) : Kuhusu kauli yake Allaah:

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

“Hakika Sisi Tumekupa Al-Kawthar.”

Kuwa Nabiyy (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: “Huo ni Mto katika Jannah.”[20]

Mfano mwengine ni neno زِيَادَةٌ

Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) alifasiri kwa kubainisha kuwa neno زِيَادَةٌ katika Aayah ya Suwrat Yuwnus,

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ^{٢١}

“Kwa wale waliofanya ihsaan watapata (huko Jannah) jazaa nzuri kabisa na ziada (kumuona Allaah).”[21]

Kuwa maana ya ziada ni kumuona Allaah (سبحانه وتعالى), maana ambayo haikufahamika isipokuwa kwa njia ya ufafanuzi wa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) katika Hadiyith ifuatayo:

عَنْ صُهَيْبٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ نُودُوا: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ، إِنَّ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ مَوْعِدًا لَمْ تَرَوْهُ، فَقَالُوا: وَمَا هُوَ؟ أَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوهَنَا وَتَزَحْزَحْنَا عَنِ النَّارِ، وَتُدْخِلَنَا الْجَنَّةَ؟)) قَالَ: ((فَيُكْشَفُ الْحِجَابُ، فَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ، فَوَاللَّهِ مَا أَعْطَاهُمُ اللَّهُ شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنْهُ)) ثُمَّ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ))

Amesimulia Swuhayb (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) : Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: “Watakapoingia Watu wa Jannah katika Jannah (Pepo), wataitwa: Enyi Watu wa Jannah! Hakika nyinyi

mna ahadi kwa Rabb wenu bado hamjaiona. Watauliza: Ni (ahadi) ipi hiyo? Kwani Hukuzing'arisha nyuso zetu, na Hukutuokoa na moto, na Hukutuingiza Jannah?" Akasema: "Litaondoshwa pazia, na watamtazama Allaah. Basi Wa-Allaahi, Hakuwahi Allaah kuwapa jambo walolipenda zaidi kuliko hilo (kumuona Allaah)." Kisha Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) akasoma Aayah hii:

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ

“Kwa wale waliofanya ihsaan watapata (huko Jannah) jazaa nzuri kabisa na ziada (kumuona Allaah).”[22]

Hii inathibitisha kuwa ufafanuzi wa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) ni wenye umuhimu mkubwa katika kufasiri Qur-aan, kwani ni ufafanuzi wa aina yake pekee na wenye thamani isiyoweza kununulika wala kukadirika. Ndio ikawa Qur-aan inaihitaji Sunnah (Hadiyth), na ndio ikawa hakuna kitabu katika vitabu vya Hadiyth isipokuwa kutakuwepo mlango wa *Tafsiyr Maathuwr*.[\[23\]](#)

3.Kufasiri Qur-aan Kwa Kauli Za Swahaba (رضي الله عنهم)

Kauli (Tafsiyr) za Swahaba (رضي الله عنهم) ni chanzo cha tatu cha kutafuta ufafanuzi pale inapokuwa haujapatikana kutoka vyanzo viwili vilivyotangulia, kama alivyosema Al-Haafidhw Ibn Kathiyr katika utangulizi wa Tafsiyr yake kuwa: “Tutakapokuwa hatukufanikiwa kupata Tafsiyr katika Qur-aan au Sunnah, tutarejea katika kauli za Swahaba (رضي الله عنهم)

kwani wao waliifahamu Qur-aan vilivyo kwa ufasaha na sarufi zake, na kwa kuwa walishuhudia matukio yaliyosababisha kuteremshwa kwa Aayah au Suwrah husika. Hakuna aliyeyashuhudia isipokuwa wao, na pia kutokana na wao kuwa na ilimu sahihi na amali njema haswa haswa Wanachuoni miongoni mwao.”[24]

Swahaba (رضي الله عنهم) walijifunza Qur-aan na ilimu yake kwa kina kutoka kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم). [25]

Hata hivyo, ufahamu wa Swahaba (رضي الله عنهم) wa Qur-aan haukuwa wa daraja moja kwani miongoni mwao (رضي الله عنهم) wako waliojulikana kuwa ni wafasiri wa Qur-aan, kama vile Makhalifa wanne (رضي الله عنهم), Ibn Mas’uud [26] ambaye alikuwa akijulikana miongoni mwa Swahaba kuwa ni mjuzi wao wa Qur-aan (kuisoma na kuifasiri). Ibn ‘Abbaas (رضي الله عنهما) [27] pia Mama wa Waumini ‘Aaishah (رضي الله عنها) na wengineo ambao walikuwa na ufahamu uliokamilika kwa vile ulijengeka juu ya ilimu iliyo sahihi iliyopambika kwa amali njema. Hivyo, Tafsiyr zao zina thamani, uzito na umuhimu mkubwa mpaka ikawa Tafsiyr ya Swahaba inachukua hukumu ya *Al-Marfuw* [28] haswa inapojulikana kuwa Swahaba huyo hakuwahi kupokea *Israaiyyaat* [29] katika hilo.

Kilichojitokeza ni kuwa hakuna Tafsiyr iliyoandikwa katika wakati wao, kwani ilikuwa ni sehemu katika Hadiyth.

Mfano wa Tafsiyr ya neno لَامَسْتُمْ (mmewagusa) kuwa ni kujimai katika kauli ya Allaah (سبحانه وتعالى):

أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ

“au mmewagusa wanawake.”[30]

Ibn ‘Abbaas alilitafsiri kwa kusema kuwa: “Ni kujimai.”[31]

Mfano mwengine ni Kauli ya Allaah (سبحانه وتعالى):

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ (٦)

“Na miongoni mwa watu, yuko ambaye hununua maneno ya upuuzi ili apoteze (watu) Njia ya Allaah bila ilimu, na huzichukulia (Aayaat) mzaha. Hao watapata adhabu ya kudhalilisha.”[32]

Ibn Mas'uwd (رضي الله عنه) amesema kuhusu Aayah hii: **“Naapa kwa Jina la Allaah! Hii inamaanisha ni muziki.”[33]**

Mfano mwengine ni kuhusu Sa’yi baina ya majabali mawili ya Swafaa na Marwah kulikotajwa kwenye kauli ya Allaah (سبحانه وتعالى):

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ (١٥٨)

“Hakika Swafaa na Marwah ni katika Alama za Allaah. Kwa hiyo yeyote anayehiji kwenye Nyumba hiyo au akatekeleza ‘Umrah, hakuna lawama kwake kutufu (vilima) viwili hivyo. Na atakayejitolea kufanya kheri, basi hakika Allaah Ni Mwenye Kupokea Shukurani, Mjuzi wa yote.”
[34]

Baadhi ya Swahaba (رضي الله عنهم) walifahamu kinyume na vile inavyotakiwa ifahamike Aayah hiyo. Mmojawao ni baba wa Hishaam bin ‘Urwah. Alimuuliza Mama wa Waumini ‘Aaishah (رضي الله عنها) ambaye alimfahamisha kwa kutumia Sababun-Nuzuwl (Sababu ya kuteremshwa) ili aweze kufahamu usahihi wa maana ya Aayah kama ilivyothibiti katika kauli ya Mama wa Waumini ‘Aaishah (رضي الله عنها) katika usimulizi ufuatao:

عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّهُ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ حَدِيثُ السَّنِّ: "أَرَأَيْتَ قَوْلَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: ((إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا)) فَمَا أَرَى عَلَى أَحَدٍ شَيْئًا أَنْ لَا يَطَّوَّفَ بِهِمَا، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: "كَلَّا، لَوْ كَانَتْ كَمَا تَقُولُ، كَانَتْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ لَا يَطَّوَّفَ بِهِمَا، إِنَّمَا أُنْزِلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي الْأَنْصَارِ كَانُوا يُهْلُونَ لِمَنَاةَ، وَكَانَتْ مَنَاةُ حَذْوَ قُدَيْدٍ، وَكَانُوا يَتَحَرَّجُونَ أَنْ يَطُوفُوا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا جَاءَ الْإِسْلَامُ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: ((إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا))

Amesimulia Hishaam bin ‘Urwah kutoka kwa baba yake alisema: Nilimwambia ‘Aaishah (رضي الله عنها) mke wa Nabiyy (صلى الله عليه وآله وسلم), na mimi wakati huo ni kijana mdogo: Unaionaje Kauli ya Allaah (تبارك وتعالى),

إِنَّ الصَّفَاَ وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطُوفَ بِهِمَا

“Hakika Swafaa na Marwah ni katika Alama za Allaah. Kwa hiyo yeyote anayehiji kwenye Nyumba hiyo au akatekeleza ‘Umrah, hakuna lawama kwake kutufu (vilima) viwili hivyo. Na atakayejitolea kufanya kheri, basi hakika Allaah Ni Mwenye Kupokea Shukurani, Mjuzi wa yote.”

Sioni kama kutakuwa na kitu juu ya yeyote ikiwa hatotufu baina yake. Mama wa Waumini ‘Aaishah (رضي الله عنها) akasema: Si hivyo! Ingelikuwa kama unavyosema basi ingekuwa (hivi): Hakutokuwa na dhambi juu yake kama hatotufu baina ya (vilima) viwili hivyo. Kwa hakika Aayah hii imeteremshwa kuhusiana na Answaar ambao walikuwa wakilitukuza *Manaat* (wakiliabudu sanamu hilo na wakilifanyia Hijjah na wakilitufu), lakini walikuwa hawatufu (Sa’yi baina ya Swafaa na Marwah) na lilikuwa hilo sanamu la *Manaat* likielekea (kijiji cha) Qadiyd, hivyo walikuwa wakiona tabu kulitufu. Ulipokuja Uislamu walimuuliza Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) kuhusu hivyo (Sa’yi baina ya Swafaa na Marwah), ndio Allaah Akateremsha:

إِنَّ الصَّفَاَ وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطُوفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ
(١٥٨)

“Hakika Swafaa na Marwah ni katika Alama za Allaah. Kwa hiyo yeyote anayehiji kwenye Nyumba hiyo au akatekeleza ‘Umrah, hakuna lawama kwake kutufu (vilima) viwili hivyo. Na atakayejitolea kufanya kheri, basi hakika Allaah Ni Mwenye Kupokea Shukurani, Mjuzi wa yote.[35]

4. Kufasiri Qur-aan Kwa Kauli Za *Taabi’iyn*

Kutakaposhindwa kupatikana Tafsiyr ya Aayah husika kwenye Qur-aan, au kwenye Sunnah, au kwenye kauli za Swahaba (رضي الله عنهم), ‘Ulamaa[36] hurejea kwenye kauli za *Taabi’iyn*, kwani kama walivyotajika baadhi ya Swahaba (رضي الله عنهم) kwa Tafsiyr, wametajika pia baadhi ya *Taabi’iyn*[37] kwa Tafsiyr.

Taabi’iyn walitegemea katika Tafsiyr zao, ufahamu wao wa Qur-aan kutokana na yaliyokuja ndani ya Qur-aan yenyewe, na yale waliyoyapokea kutokana na Swahaba (رضي الله عنهم), kutoka kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم), na yale Aliyowafungulia Allaah kupitia njia ya ijtihaad na utafiti wao katika Qur-aan na wala hawakuwa tayari kutumia rai zao.[38]

Kinachofahamika ni kuwa Tafsiyr zilizopokelewa kutokana na Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) na pia kutokana na Swahaba (رضي الله عنهم) hazikuwa za Qur-aan yote, bali

zilikuwa ni zenye kuhusiana na baadhi ya Aayah za Qur-aan au baadhi ya maneno ya Aayah ambayo yalionekana kuwa ni miongoni mwa yale yenye kuhitaji ufafanuzi kwa wale waliokuwa katika zama hizo. Kutofahamika huku, huwa kunazidi kila pale wanapobaidika watu na zama za Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) na Swahaba (رضي الله عنهم). Hivyo wale wenye kujishughulisha na fani ya Tafsir miongoni mwa *Taabi'iyin*, wakaongeza katika Tafsir kadiri ya kule kuongezeka kutofahamika, kisha baada yao wakaja wale waliokamilisha Tafsir ya Qur-aan huku wakitegemea juu ya yale waliyoyafahamu katika lugha na lahaja za Waarabu, na juu ya yale yaliyothibiti kuwa ni sahihi kwao katika matukio yaliyotokea wakati wa kuteremka Qur-aan.

Taabi'iyin wametunukiwa daraja ya kuwa miongoni mwa watu bora kabisa[39] kwa kuwa walichukua na kuchota ilimu zao kutoka vyanzo sahihi na vilivyoasisiwa kwa misingi sahihi.

Mfano wa Tafsir ya neno قَانِتُونَ katika Kauli ya Allaah (سبحانه وتعالى):

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۚ سُبْحَانَهُ ۚ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ كُلُّ لَّهُ قَانِتُونَ (١١٦)

“Na wakasema: Allaah Amejichukulia mwana. Utakasifu Ni Wake! Bali ni Vyake vilivyomo mbinguni na ardhini, vyote vinamtii.”[40]

Kuhusiana na neno قَانِثُونَ Mujaahid alilifasiri kwa kusema kuwa: “Ni kutii. Na kwamba utiifu wa kafiri hupatikana pale kivuli chake kinaposujudu wakati ambapo yeye mwenyewe (kafiri) ni mwenye kuchukia hilo.”[41]

Mfano mwengine ni kuhusiana na Kauli ya Allaah (سبحانه وتعالى):

قَالَ أَنَا أَحْيِي وَأُمِيتُ (٢٥٨)

“Akasema: Mimi (pia) nahuisha na kufisha.”[42]

Kuhusiana na ibara hii: **“Mimi (pia) nahuisha na kufisha.”** Qataadah amesema kuwa yule mfalme aliyemuhoji Nabiy Ibraahiym (عليه السلام) alimaanisha kuwa: Watu wawili waliostahiki kuuawa, wangeletwa mbele yake, na angeliamrisha mmoja wao auawe basi angeliuawa. Na angeliamrisha kuwa mtu wa pili asamehewe, basi angesamehewa. Hivi ndivyo ninavyoleta uhai na kifo.[43]

Hivyo Tafsiyr ya *Taabi'iyin* ni chanzo chengine cha kutafuta ufafanuzi pale inapokuwa haujapatikana ufafanuzi kutoka kwenye vyanzo vilivyotangulia. Hata hivyo baadhi ya Wanachuoni wanaonelea kuwa Tafsiyr za *Taabi'iyin* na wanafunzi wao hazitoki moja kwa moja kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) na wala si kama Tafsiyr za Swahaba (رضي الله عنهم), yote kwa kuwa *Taabi'iyin* na wanafunzi wao hawajamuona Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) na wala

hawakushuhudia Wahy pale zinapoteremshwa Aayah. Na vilevile si wote wanakubalika uaminifu wao, kwa kuwa wao si kama Swahaba (رضي الله عنهم) ambao uaminifu na uadilifu wao umeshuhudiwa na kuthibitishwa na Qur-aan. Ama wao *Taabi'iyin* na wanafunzi wao wamesifiwa kama ni 'karne' na si mmoja mmoja.

Hata hivyo, maelezo mazuri na ya salama ni yale ya Shu'bah bin Al-Hajjaaj na wengineo ambayo ameyanukuu Shaykh Al-Islaam Ibn Taymiyyah: "Kauli za *Taabi'iyin* katika *furuw'* (matawi ya Sharia) si hoja, basi vipi zitakuwa hoja katika Tafsiyr. Kwa maana kuwa haziwi hoja juu ya wengineo wasiokuwa wao miongoni mwa wale waliowakhalifu, na hii ndio sahihi. Ama pale watakapokubaliana juu ya kitu, basi bila shaka yoyote ile ni hoja. Na endapo watakhitalifiana basi haitokuwa kauli ya baadhi yao hoja juu ya wengine. Na wala juu ya watakaokuja baada yao, bali kutafuatwa na kutazamwa lugha ya Qur-aan, au Sunnah, au kauli za Swahaba (رضي الله عنهم). [44]"

Hakuna shaka yoyote ile kwamba ujuzi wa lugha ya Kiarabu na matawi yake una mchango mkubwa na ni ufunguo katika kuifahamu Qur-aan na kuweza kupata Tafsiyr yenye kukubalika. Hivyo basi, ufahamu sahihi wa Tafsiyr ya Qur-aan, makusudio yake na yote yenye kufungamana nayo, unafungamana pia na ufahamu sahihi wa lugha ya Kiarabu na matawi yake.

Ilimu ya Tarjama ilibuniwa na kupelekea kuwoko Tarjama nyingi sana katika kila zama na kila pahala na kwa lugha maarufu za walimwengu, jambo lililopelekea kumwezesha mlengwa kuweza kufahamu aliyolengewa kuyafahamu. Lakini, huenda Tarjama nyingi zikawa zimefanikiwa kumwezesha mlengwa kufahamu Maneno ya Allaah (سبحانه وتعالى) kwa kiasi fulani na kufahamu baadhi ya makusudio ya Aayaat katika upande wa Sharia. Ama kwenye upande wa ‘Aqiydah (Itikadi), baadhi ya Tarjama, hazikufanikiwa kumwezesha Muislamu kupata ufahamu wa wazi wa mas-ala muhimu ya ‘Aqiydah Sahihi kwa kuyatanabahisha na kuyafafanua kiwaziwazi baadhi ya mas-ala hayo ya ‘Aqiydah, mas-ala ambayo yana ufahamu usio sahihi katika itikadi za madhehebu mengineyo.

Hivyo basi, katika Tarjama hii[45], tumejitahidi kubainisha na kuyafafanua kwa dalili baadhi ya mas-ala yanayohusiana na ‘Aqiydah sahihi ili yamwezeshe mwenye kuzungumza Kiswahili afahamu pale alipotakiwa kufika kiitikadi; ‘Aqiydah iliyobalighishwa na Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) na inayorandana na ‘Aqiydah ya Salaf Asw-Swaalih (Wema waliotangulia) miongoni mwa Swahaba, *Taabi’iyn* na *Atbaa’ Taabi’iyn* na waliowafuata kwa wema.

Mifano ya baadhi ya mas-ala hayo ya ‘Aqiydah:

(i) Kuthibitisha Sifa za Allaah (سبحانه وتعالى) kama Aliyojithibitishia Mwenyewe (سبحانه وتعالى). Mifano: Wajihi Wake. Rejea Al-Qaswasw (28:88), Al-Baqarah (2:115) na Ar-Rahmaan (55:27). Mkono au Mikono Yake. Rejea Al-Fat-h

(48:10). Macho Yake. Rejea Huwd (11:37). Nafsi Yake. Rejea Aal-‘Imraan (3:28). Na Sifa nyenginezo bila ya *Ta'twiyl* (kuzipinga, kukanusha uwezekano), wala *Tamthiyl* (kumithilisha, kufafanisha, kulinganisha), wala *Takyyif* (kuainisha maana na kuziulizia namna yake au kuuliza ni vipi Sifa hiyo ipo, kuchunguza ni kwa “namna gani” zimefungamana au kuambatana na Allaah), wala *Tahriyf* (kubadilisha maana, kupotosha Sifa ya Allaah (سبحانه وتعالى) kwa kutoa maana isiyo sahihi).

Na hakuna khofu wala shaka kuwa Sifa za Allaah (سبحانه وتعالى) zikithibitishwa kama zilivyotajwa katika Qur-aan, kwamba atashabihishwa Muumba na Viumbe Vyake! Hiyo si hoja muwafaka, kwani imaan thabiti ya Muislamu kuhusiana na Allaah (سبحانه وتعالى) ni kuwa: Hapana anayefanana Naye (Muumba) hata mmoja wala hakuna kitu chochote mfano Wake kama inavyothibitishwa na Allaah (سبحانه وتعالى) Mwenyewe.

[46]

(ii) Kuthibitisha Sifa ya Allaah (سبحانه وتعالى) ya *Al-‘Uluww*. Na kwamba Allaah Yuko juu ya Mbingu Zake saba, juu ya ‘Arsh Yake, na Ametenganishwa na viumbe Vyake, na viumbe Vyake vimetenganishwa Naye. Rejea *Al-Mulk* (67:16). Ama Anaposema Yuko na Waja Wake basi ‘Aqiydah sahihi ni kuamini kwamba Yuko na Waja Wake kwa Ujuzi Wake tu na si kwa Dhati Yake. Rejea *Al-Mujaadalah* (58:7).

(iii) Istawaa: Kuamini Kwamba Allaah (سبحانه وتعالى) Yuko juu Ya ‘Arsh Yake kama Alivyojijulisha Mwenyewe. Na kuweko huko juu ya ‘Arsh Yake, ni kulingana na Utukufu, Uadhama, Uajalali Wake na Ukamilifu Wake. Rejea Al-A’raaf (7:54) na Twaahaa (20:5).

(iv) Kuamini kwamba Qur-aan ni Kalaamu-Allaah (Maneno ya Allaah) na kwamba hayakuumbwa. Rejea At-Tawbah (9:6).

(v) Kuamini kwamba Nabiyy ‘Iysaa (عليه السلام) Yuhai na Atateremka duniani kutoka mbinguni iwe ni alama mojawapo kubwa za Qiyaamah. Rejea An-Nisaa (4:159), Aal-‘Imraan (3:55) na rejea nyenginezo zilizotajwa humo.

(vi) Kuamini kwamba Waumini watamuona Allaah (سبحانه وتعالى) watakapokuwa Jannah (Peponi). Rejea Yuwnus (10:26) na Al-Qiyaamah (75:23).

(vii) Kuamini Kalaam (Kuongea): Kwamba Allaah (سبحانه وتعالى) Anaongea kama Alivyoongea na Nabiyy Muwsaa (عليه السلام). Rejea An-Nisaa (4:164), Al-A’raaf (7:143).

Kwa minajili hiyo, tukaona kuna umuhimu wa kuweko kwa Tarjama itakayokwenda sambamba na Manhaj ya Salaf haswa

katika kuibalighisha na kuidhihirisha ile ‘Aqiydah iliyobalighishwa na Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) ambayo iko wazi kwenye Qur-aan kwa atakaye kushikamana nayo.

Pia, tumeona ni vyema na ndio sahihi ndani ya kazi hii pia, kulithibitisha Jina la ‘Allaah’ badala ya kulifasiri kwa kuligeuza na kutumia neno ‘Mwenyezi Mungu’, kama linavyotumika katika karibu Tarjama zote za lugha ya Kiswahili, kwani Allaah ni Pekee na mungu inatumika kwa miungu wengi hata kama itaunganishwa na ‘mwenyezi.’ Ni imaan yetu kuwa kulithibitisha jina Lake ‘Allaah’ kama lilivyothibiti, ni kumuadhimisha Yeye Allaah (سبحانه وتعالى) na kulipa haki Jina Lake Tukufu kwani hakuna mwenye Majina kama Yake Allaah (سبحانه وتعالى). Anasema Allaah (سبحانه وتعالى):

رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ ۚ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا (٦٥)

“Rabb wa mbingu na ardhi na vilivyo baina yake. Basi mwabudu Yeye tu na dumisha subira katika Ibaada Yake. Je, unamjua yeyote anayefanana Naye (Allaah)?” [Maryam (19:65)][47]

Na kubwa na la muhimu zaidi ni kuwa kuna thawabu kwa kuwa ndivyo lilivyothibiti. Hivyo, tualitumia na kulithibitisha Jina la ‘Allaah’ pote katika Tarjama hii kama lilivyothibitishwa na Qur-aan na Sunnah za Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) kwa

lengo la kuwarejesha Waumini katika kutumia Majina ya Allaah kama yalivyothibiti.

Hali kadhaalika, tumethibitisha Sifa ya Allaah (سبحانه وتعالى) ya ‘Rabb’ kwa kuibakisha kama ilivyo katika asli yake bila kuipa maana, kwa sababu neno ‘Rabb’ linatumika Kiswahili kama ‘Rabi’ na linafahamika. Ama kulipa maana ya ‘Mola’ tumeona ni maana finyu isiyokidhi taarifu kamili ya ‘Rabb’ kwa sababu ‘Ar-Rabb’ ina maana nyingi na pana. Inaweza kumaanisha: Mfalme, Bwana, Mlezi, Mwendeshaji, Mpangaji, Mola, Msimamiaji, Mwenye Kuneemesha, Mwenye Kuruzuku n.k. Hivyo, tumeonelea litumike kwenye Tarjama hii hivyo hivyo lilivyo.

Pia, tumejaribu sana kutumia misamiati ya lugha ya Kiswahili, ambayo inalingana sawasawa katika maana na misamiati ya lugha ya Kiarabu, ili iwafikiane na makusudio ya neno la asili la Kiarabu. Na misamiati mingineyo ambayo hayafahamiki kiwepesi katika jamii, tumeyawekea ufafanuzi katika Faharasa. Na baadhi ya misamiati hiyo, inapatikana katika Kamusi za Kiswahili zifuatazo: (i) Kamusi Ya Kiswahili Sanifu (ii) Kamusi Ya Maana Na Matumizi (iii) Kamusi Ya Visawe.

Vilevile, tumeweka baadhi ya faida au tanbihi ili nazo zimpanulie ufahamu msomaji na kumuongezea ilimu ya ufahamu wa Qur-aan.

Pia katika kila Suwrah, tumetanguliza Tangulizi za Suwrah; humo tumetaja Maqaaswid As-Suwrah[48] (Makusudio ya Suwrah), maudhui za Suwrah kwa mukhtasari, fadhila za Suwrah na faida nyenginezo.

Pia tumeambatanisha katika faharasa, kurasa zenye maana ya Majina Mazuri Kabisa ya Allaah na Sifa Zake Kamilifu, ili zimfaidishe msomaji na kumuongezea ilimu.

Msomaji akipendelea kupata faida ya ziyada zifuatazo: (i) Sababu Za Kuteremshwa (Asbaabun-Nuzuwl) Suwrah au Aayah za Qur-aan (ii) Kinachofuta Na Kinachofutwa (An-Naasikh Wal-Mansuwkh) ambayo ni ujuzi wa kujua Aayah zilizofutwa hukmu zake na ambazo zikateremshwa Aayah nyenginezo badala yake (iii) Aayah Na Mafunzo (iv) Tafsiyr Al-Muyassar iliyofasiriwa kwa Kiswahili, basi atembelee Tovuti ya Alhidaaya.com ambako masomo hayo yameorodheshwa kwa bayana. Njia ya kuzifikia ni ifuatavyo:

Maudhui Za Qur-aan > Tangulizi Za Suwrah

Maudhui Za Qur-aan > Tafsiyr Al-Muyassar (Kiswahili)

Maudhui Za Qur-aan > Tafseer As-Sa'di (Kiarabu)

Maudhui Za Qur-aan > Tafseer As-Sa'di (Kiingereza)

Maudhui Za Qur-aan > Asbaabun-Nuzuwl (Sababu Za Kuteremshwa) Aayah Au Suwrah.

Maudhui Za Qur-aan > An-Naasikh Wal-Mansuwkh (Kinachofuta Na Kinachofutwa)

Maudhui Za Qur-aan > Aayah Na Mafunzo.

Basi hizo hazitamzidishia faida pekee, bali atazidisha ilimu yake ya ufahamu wa Qur-aan kwa kina, na atapata ladha, raghba (utashi), ilhamu na mapenzi ya Qur-aan.

Tumetegemea zaidi katika kuikamilisha kazi hii Tafsiyr zifuatazo:

تفسير القرآن العظيم للإمام الحافظ ابن كثير

Tafsiyr Al-Qur-aan Al-‘Adhwiym ya Al-Haafidhw ‘Imaad Ad-Diyn Abi Al-Fidaa Ismaa’iyl bin Kathiyr. Au umaarufu wake Tafsiyr Ibn Kathiyr.

تيسير الكريم الرحمن في تفسير كلام المنان

Taysiyr Al-Kariym Ar-Rahmaan Fiy Tafsiyr Kalaam Al-Manaan
ya Al-‘Allaamah Ash-Shaykh ‘Abdur-Rahmaan bin Naaswir As-
Sa’diy. Au umaarufu wake kama تفسير السعدي Tafsiyr As-Sa’diy.

التفسير الميسر - نخبة من العلماء

At-Tafsiyr Al-Muyassar – Nukhbat Minal ‘Ulamaa

Na Tarjama ya Kiingereza:

Interpretation of The Meanings of The Noble Quran in The
English Language (A Summarized Version of At-Tabari, Al-
Qurtubi and Ibn Kathir with Comments from Sahih Al-Bukhari)
Dr. Muhammad Taqi-ud-Diyn Al-Hilaaliy, Dr Muhammad
Muhsin Khan.

Mwisho tunamshukuru Allaah (سبحانه وتعالى) kwa kutuwafikisha
kuweza kuikamilisha kazi hii tukufu, kazi ambayo ni jukumu
kubwa mbele ya Allaah (سبحانه وتعالى) wala hatusemi kuwa
Tarjama hii itakuwa haina kasoro, kwani hakuna mkamilifu
isipokuwa Allaah (سبحانه وتعالى).

Tunawaomba ndugu zetu watuarifu kwa kosa lolote lile
watakaloligundua au kasoro yoyote ile watakayoiona kwa
kuwasiliana nasi kupitiwa webmaster@alhidaaya.com.

Tunamuomba Allaah (سبحانه وتعالى) Atughufurie kwa makosa yetu na Aijaalie kazi hii iwe ni kwa ajili ya kuzipata Radhi Zake Pekee na Atutakabalie.

Na Allaah Ni Mjuzi Zaidi

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وعلى آله واصحابه وسلم

Imeandaliwa Na: Alhidaaya.com

[1] Fusw-Swilat (41:42).

[2] Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا (٨٨)

“Sema: Ikiwa watajumuika wanaadamu na majini ili walete mfano wa hii Qur-aan, hawatoweza kuleta mfano wake na japokuwa watasaidiana wao kwa wao.” [Al-Israa (17:88)]

[3] Ibraahiym (14:4).

[4] Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّلسَّانِ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِي وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ (١٠٣)

“Na kwa yakini Tunajua kwamba wao wanasema: Hakika hapana isipokuwa mtu anamfundisha (Muhammad ﷺ صلى الله عليه وآله وسلم Qur-aan). Lugha wanayomnasibishia nayo ni ya kigeni, na hii ni lugha ya Kiarabu bayana.” [An-Nahl (16:103)]

[5] Salaf:

Maana yake kilugha ni kilichopita, kilichotangulia.

Na wanaokusudiwa kuwa ni Salafus-Swaalih ni Wema Waliotangulia. Nao ni Waumini wa karne ya kwanza ambao ni Swahaba wa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) katika Muhaajirina na Answaar kama Anavyosema Allaah (عز وجل):

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ (١٠٠)

“Na wale waliotangulia awali (katika Uislamu) miongoni mwa Muhajirina na Answaar na wale waliowafuata kwa ihsaan, Allaah Ameridhika nao, nao wameridhika Naye. Na Amewaandalia Jannaat zipitazo chini yake mito, wadumu humo abadi. Huko ndiko kufuzu kukubwa kabisa.” [At-Tawbah (9:100)] Rejea pia Al-Hashr (59:8-10).

Kisha wale waliokuja baada yao na wakajifunza kwao miongoni mwa Taabi'iyin na Atbaa' At-Taabi'iyin, halafu pia waliokuja baada yao katika karne iliyo bora kabisa aliyosema Nabiyy (صلى الله عليه وآله وسلم): “Wabora wenu zaidi ni wa karne yangu, kisha wale wanaowafuatia (Taabi'iyna), kisha wale wanaowafuatia hao (Atbaa' Taabi'iyin).” [Al-Bukhaari - Yamenukuliwa kutoka Manhaj As-Salaf Asw-Swaalih Wa Haajatul-Ummati Ilayhi, Tovuti Rasmi ya Ma'aaliy Shaykh Ad-Duktuwr Swaalih Bin Fawzaan Bin 'Abdillaah Al-Fawzaan]

Kisha wengineo ambao wamewafuata hao wote katika Manhaj ya Salaf kwa kufuata mafundisho ya Kitabu na Sunnah, kuyalingania kwa watu, na kuyafanyia kazi mpaka Siku ya Qiyaamah. Na kwa mwenendo huu, wanakuwa ni Ahlus-Sunnah Wal-Jamaa'ah."

[6] *Taabi'iyin*: Ni Waislamu waliokuja baada ya zama za Unabii na hawakuwahi kukutana na Rasuli wa Allaah (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ), bali walikutana na Swahaba wake wakasuhubiana nao. Miongoni mwa hao ni: Hasan Al-Baswriy, Qtaadah, 'Urwah bin Az-Zubayr, Sa'iyd bin Al-Musayyib, Mujaahid bin Jabar, Sa'iyd bin Jubayr, Naafi' (Mtumwa aliyeachwa huru na Ibn 'Umar رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا), na 'Ikrimah (Mtumwa aliyeachwa huru na Ibn 'Abbaas رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا).

[7] *Atbaa' Taabi'iyin*: Ni Waislamu ambao hawakuwahi kukutana na Swahaba wa Rasuli wa Allaah (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ), bali walikutana na Taabi'iyin na wakasuhubiana nao. Miongoni mwa hao ni: Maalik, Abu Haniyfah (ingawa baadhi ya Wanachuoni wanasema ni Taabiy' kwa sababu alikutana na Swahaba wa mwisho mwisho), Ash-Shaafi'iy, Ahmad bin Hanbal, Sufyaan Ath-Thawriy, Sufyaan bin 'Uyaynah, Ibn 'Abiy Laylaa, Rabiyy'ah, Abu 'Abdirrahmaan Al-Awzaa'iy, Ibn Hurmuz, Al-Hasan Ibn Swaalih, 'Abdullaah Ibn al-Hasan, na Ibn Shubrumah.

Kisha baada ya hao wakaja Taabiy' Atbaa' Taabi'iyin, na katika hao ni Imaam wa Hadiyth ambao ni: Al-Bukhaariy, Muslim Abu Daawuud At-Tirmidhiy An-Nasaay, Ibn Maajah.

[8] Tazama *Sharh Kitaab Muqaddimah fiy Uswuwl At-Tafsiyr* - Ibn Taymiyyah.

[9] Al-An'aam (6:105).

[10] Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ (١٧) فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ (١٨) ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ (١٩)

“Hakika ni juu Yetu Kuikusanya na Kukuwezesha kuisoma kwake. Basi Tunapoisoma (kupitia Jibriyl), fuata kusomwa kwake. Kisha ni juu Yetu Kuibainisha (kwako).” [Al-Qiyaamah (75:17-19)]

[11] Al-An’aam (6:59).

[12] Luqmaan (31:34).

[13] Al-An’aam (6:82).

[14] Luqmaan (31:13).

[15] **Sunnah:**

Ni kila kilichonasibishwa kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله) katika kauli au kitendo au yale aliyoyakubali au sifa za kimaumbile au tabia au mwenendo.

[16] Hakika kila kile alichohukumu kwacho Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله) ni katika yale aliyoyaelewa (صلى الله عليه وآله وسلم) kutokana na Qur-aan kama alivyosema Imaam Ash-Shaafi’y. Taz. *Sharh Kitaab Muqaddimah fiy Uswuwl At-Tafsiyr*. Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ ۚ وَلَا تَكُنَ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا (١٠٥)

“Hakika Sisi Tumekuteremshia (ee Muhammad صلى الله عليه وآله) Kitabu kwa haki ili uhukumu baina ya watu kwa Aliyokuonyesha Allaah. Wala usiwe mtetezi kwa makhaini.” [An Nisaa (4:105)]

Pia Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ ۚ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (٦٤)

“Na Hatukukuteremshia Kitabu (Qur-aan) isipokuwa uwabainishie yale waliyokhitilafiana, na pia ni Mwongozo na Rahmah kwa watu wanaoamini.” [An Nahl (16:64)]

[17] An-Nahl (16:44). Kadhalika Kauli Yake Allaah (سبحانه وتعالى):

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ (١٩)

“Kisha ni juu Yetu kuibainisha (kwako).” [Al-Qiyaamah (75:19)] inawarudi kwa uwazi kabisa wale wenye kudai kuwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) hakubainisha maana ya Majina na Sifa za Allaah, na kwa kauli yao hii, ima wanakusudia kuwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) alikuwa hajui maana ya Majina na Sifa za Allaah, au Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) alificha kile alichokifahamu. Taz. *Sharh Kitaab Muqaddimah fiy Uswuwl At-Tafsiyr*.

[18] Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema:

أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْقُرْآنَ وَمِثْلَهُ، أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ يَنْتَنِي شَبَعَانَا عَلَى أَرِيكَتِهِ يَقُولُ: "عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحْلُوهُ وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ..." رواه أبو داود والترمذي والحاكم وصححه وأحمد بسند صحيح

“Tanabahi! Hakika nimepewa Qur-aan na inayofanana nayo (Sunnah) Tanabahi! Utafika wakati mtu aliyeshiba mno ataegemea kwenye kochi na kusema: “Shikamaneni na Qur-aan, mtakayokuta humo ya halali halalisheni, na mtakayokuta ya haramu haramisheni.” [Imepokewa na Abu Daawuwd, na At-Tirmidhiy, na Al-Haakim na ameisahihisha Ahmad kwa isnaad Swahiyh]

[19] Al-Kawthar (108:1).

[20] Al-Bukhaariy katika Kitabu cha Tafsiyr ya Qur-aan, At-Tirmidhiy katika Kitabu cha Tafsiyr ya Qur-aan.

[21] Yuwnus (10:26).

[22] Ahmad katika Musnad, Kumi waliobashiriwa Jannah, Ukamilisho wa Musnad ya Kuufiyyiyn; na At-Tirmidhiy, katika Kitabu cha Tafsiyr ya Qur-aan, na Riwaaya nyenginezo.

[23] Ni Tafsiyr yenye kutegemea yaliyo sahihi katika yaliyopokelewa kulingana na mpangilio huu: Tafsiyr ya Qur-aan kwa Qur-aan, Tafsiyr ya Qur-aan kwa Sunnah, Tafsiyr ya Qur-aan kwa kauli za Swahaba (رضي الله عنهم), Tafsiyr ya Qur-aan kwa kauli za *Taabi'iyn* kwa kuwa wao walichukua Tafsiyr zao kutokana na Swahaba (رضي الله عنهم). Vitabu vinavyotajika katika fani hii ya Tafsiyr ni kama:

- i. Jaami'ul Bayaan Fiy Tafsiyiril Qur-aan ya Ibn Jariyr Atw-Twabariy.
- ii. Tafsiyrul Qur-aanil 'Adhwiym ya Ibn Kathiyr.
- iii. *Fat-hul Qadiyr* ya Ash-Shawkaaniy.

[24] Utangulizi wa *Tafsiyr Ibn Kathiyr*; vyanzo vya Tafsiyr.

[25] Amesema Abuu 'Abdir-Rahmaan As-Sulamy: "Wametuhadithia wale waliokuwa wakitusomesha Qur-aan kama 'Uthmaan bin 'Affaan (رضي الله عنه) na 'Abdullaah bin Mas'uwd (رضي الله عنه) na wengineo kuwa wao walikuwa pale wanapojifunza kutoka kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه) Aayah kumi huwa hawaongezi nyingine mpaka pale watakapojifunza (na kutekeleza) yale yaliyomo ya ilimu na amali katika hizo Aayah kumi walizojifunza, basi wakasema: Tulijifunza Qur-aan na ilimu na amali kwa pamoja, na kwa sababu hiyo ndio walikuwa wakichukua muda kati kuhifadhi Suwrah." Taz. *Sharh Kitaab Muqaddimah fiy Uswuwl At-Tafsiyr*.

[26]Aliyepokelewa akisema: “Naapa kwa Yule Ambaye hapana mwabudiwa wa haki isipokuwa Yeye, hakuna katika Kitabu cha Allaah Suwrah isipokuwa mimi najua ilivyoteremka, na hakuna Aayah isipokuwa najua imeteremshwa kwa ajili gani (sababu) na lau ningelimjua yeyote kuwa yeye ni mjuzi zaidi yangu kwa Kitabu cha Allaah, na ngamia anaweza kufika kwake, basi ningepanda kwenda kwake.” [Imepokelewa na Muslim, katika Kitabu cha Fadhila za Swahaba, mlango wa fadhila za ‘Abdullaah bin Mas’uwd na mama yake (رضي الله عنهما)]

[27]Ibn ‘Abbaas aliyetambulikana kama ni ‘*Tur-jumanil Qur-aan*’ na aliyeombewa na Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم):

((اللَّهُمَّ عَلِّمَهُ الْحِكْمَةَ وَتَأْوِيلَ الْكِتَابِ))

“Ee Allaah, Mfunze Hikmah na Ta-awiyl (ufasiri, utambuzi) wa Kitabu (Qur-aan).” [Imepokelewa na At-Tirmidhiyy, katika Kitabu cha *Ad-Da’waat*, milango ya *Manaaqiyb*; na *Sunan Ibn Maajah*, katika Kitabu cha Ibn Maajah, milango ya fadhila za Swahaba wa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم)]

[28]Ni kila kilichotegemezwa kwa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) katika kauli au kitendo au kuthibitisha jambo au sifa katika tabia zake au umbo lake.

[29] Israaiyliyyaat: Ni khabari, visa, simulizi zitokazo kwa Mayahudi katika Vitabu vya Tafsiyr, Taariykh n.k.

[30]An-Nisaa (4:43).

[31]*Tafsiyr Ibn Kathiyr*.

[32] Luqmaan (31:6). Tanbih: Kinachoruhusiwa ni dufu na sio ala nyenginezo za muziki.

[33] Atw-Twabariy (20:127).

[34] Al-Baqarah (2:158).

[35] Al-Baqarah (2:158).

[36] Tazama Ibn Taymiyyah, *Sharh Kitaab Muqaddimah fiy Uswuwl at-Tafsiyr*.

[37] Kama vile Mujaahid, Sa'iyd bin Jubayr, 'Ikrimah, Twaawuws, 'Atwaa, Zayd bin Aslam, Abul 'Aaliyah na Muhammad bin Ka'b, 'Alqamah bin Qays, Masruwq, 'Aamir Ash-Sha'biy na Hasan Al-Baswriy na Qataadah.

[38] Imaam At-Tirmidhiy amesema: “Ama yale yaliyopokelewa kutokana na Mujaahid na Qataadah na wengineo miongoni mwa Ahlul-‘Ilmi kwamba walifasiri Qur-aan, basi hakuna haja ya kuwadhania kuwa walifasiri Qur-aan bila ya ilimu –kwa rai zao- au kutokana na nafsi zao, na kumekwishapokewa kutokana na wao yale tuliyoyasema yenye kuthibitisha kwamba wao hawakuifasiri Qur-aan kutokana na nafsi zao bila ya ilimu kama ilivyothibiti kutokana na Al-Hassan bin Al-Mahdiy Al-Baswriyy amesema: Ametupa khabari ‘Abdur-Razzaaq kutokana na Ma'mar kutoka kwa Qataadah amesema: “Katika Qur-aan hakuna Aayah yoyote ile isipokuwa nimesikia kitu kuhusiana nayo.” [At-Tirmidhiyy katika Kitabu cha Tafsiyr ya Qur-aan, mlango wa katika yale yaliyokuja kwa yule anayefasiri Qur-aan kwa rai yake]

[39] Kutoka kwa Ibn Mas'uwd(رضي الله عنه) : Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema:

((خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ)) صحيح البخاري ومسلم

“Watu bora kabisa ni karne yangu, kisha wanaowafuatia, kisha wanaowafuatia.” [Imepokelewa na Al-Bukhaariy, katika Kitabu Al-

Manaaqib, mlango wa Fadhila za Swahaba wa Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم), Muslim Kitabu cha Fadhila za Swahaba, mlango wa Fadhila za Swahaba (رضي الله عنهم)]

[40] Al-Baqarah (2:116).

[41] *Tafsiyr Ibn Kathiyr*.

[42] Al-Baqarah (2:258).

[43] *Tafsiyr Ibn Kathiyr*.

[44] Tazama Ibn Taymiyyah, Sharh Kitaab Muqaddimah fiy Uswuwl At-Tafsiyr.

[45] **Tarjama Hii Ziko Mbili: Ya Mtandaoni Na Iliyochapishwa:**

(i) Tarjama Iliyoko Mtandaoni Alhidaaya.com:

Tarjama hii imetoa maelezo na fafanuzi kwa baadhi ya Aayah kwa faida ya msomaji. Maelezo hayo yanahusiana na mas-ala ya ‘Aqiydah kama Al-Istiwaah (Uwepo wa Allaah (سبحانه وتعالى) juu ya ‘Arsh). Pia kuthibitisha Sifa Zake kama Alivyojithibitishia Mwenyewe na kadhalika. Vile vile, imefafanua baadhi ya maneno ya Kiarabu au ya Kiswahili ambayo hayafahamiki kiwepesi katika jamii. Isitoshe, pametajwa ndani yake rejea za Aayah zilizo katika Suwrah tofauti ambazo zinagusia maudhui moja, ili msomaji aweze kuzipata kirahisi pale zilipo, na kulifahamu suala kwa ujumla wake. Na hatimaye, zimetajwa rejea za mtandaoni Alhidaaya.com za maudhui kwenye makala na vitabu vya maudhui husika, zikiwemo rejea za Asbaabun-Nuzuwl (Sababu Za Kuteremshwa) Aayah au Suwrah., ambazo zitampa msomaji uelewa kamili na mzuri wa

Aayah au Suwrah husika ili msomaji ajinufaishe zaidi na aweze kuongeza ilimu yake.

(ii) Tarjama Iliyochapishwa: -

Tarjama hii iliyochapishwa kwenye karatasi haikuwekewa maelezo au fafanuzi kuhusu baadhi ya Aayaat. Sababu, ni kuzipa nafasi hati ziwe kubwa za wazi zinazosomeka kirahisi, na pia upatikane mjeledi mmoja tu wa Tarjama ili msomaji aweze kuutumia kiwepesi.

[46] Allaah (سبحانه وتعالى) Anasema:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ (١١)

“Hakuna chochote kinachofanana Naye, Naye Ni Mwenye Kusikia yote, Mwenye Kuona yote.” [Ash-Shuwraa (42:11)]

[47] Ibn ‘Abbaas (رضي الله عنهما) amesema: Hakuna yeyote anayeitwa Ar-Rahmaan isipokuwa Allaah (تبارك وتعالى) na Jina Lake linatukuzwa [Tafsiyr Ibn Kathiyr]

[48] Al-Mukhtaswar Fiy Tafsiyr Al-Qur-aan Al-Kariym Nukhbah Min Al-‘Ulamaa – Markaz Tafsiyr Lid-Diraasaat Al-Qur-aaniyyah. Na Maqaaswid nyenginezo.

مركز تفسير للدراسات القرآنية

001 - Al-Faatihah

الْفَاتِحَةُ

001-Al-Faatihah

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (١)

1. Kwa Jina la Allaah Ar-Rahmaan (Mwingi wa Rehma), Ar-Rahiym (Mwenye Kurehemu)[1].

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (٢)

2. AlhamduliLLaah (Himdi Anastahiki) Allaah Rabb wa walimwengu.

الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ (٣)

3. Mwingi wa Rehma, Mwenye Kurehemu.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (٤)

4. Mfalme wa Siku ya Malipo.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (٥)

5. Wewe Pekee tunakuabudu na Wewe Pekee tunakuomba msaada.

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (٦)

6. Tuongoze njia iliyonyooka.[2]

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ
(٧)

7. Njia ya wale Uliowaneemesha, si ya walioghadhibikiwa wala waliopotea.[3]

[1] Tofauti Ya Jina Na Sifa Ya Ar-Rahmaan (Mwingi wa Rehma), Ar-Rahiyim (Mwenye Kurehemu).

Ar-Rahmaan: Sifa ya Jina hili ni pana zaidi na ni Sifa yenye kuenea zaidi kuliko Ar-Rahiyim (Mwenye Kurehemu). Sifa hii inakusanya maana zote za Rehma, huruma n.k. Allaah Ndiye Mwenye Rehma iliyokusanya kila kitu, iliyoenea kwa viumbe Vyake vyote duniani; wanaadamu, majini, Waumini, makafiri, wanyama, mimea na kadhaalika. Hakuna yeyote au chochote katika kuwepo kwake ila Rehma Yake imemuenea. Anasema Allaah (سبحانه وتعالى):

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى (٥)

Ar-Rahmaan (Mwingi wa Rehma), Yuko juu ya 'Arshi. [Twaahaa (20:50)]

Na Sifa ya Majina mawili ya Ar-Rahmaan na Ar-Rahiyim yanatokana na herufi tatu za asili, hivyo basi asili yake ni maana moja, isipokuwa tu kama ilivyobainishwa katika Sifa ya Rahmaan kuwa ni Rehma inayowafikia viumbe wote. Ama Rahiyim ni Sifa khaswa kwa ajili ya Waumini pekee kama Anavyosema Allaah (سبحانه وتعالى):

وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا (٤٣)

Naye daima Ni Mwenye Kurehemu Waumini. [Al-Ahzaab: (33:43)]

[2] Maana Ya Swiraatw Al-Mustaqiym (Njia Iliyonyooka):

Hadiyth Ya Kwanza:

Amesimulia An-Nawaas bin Sam'aan (رضي الله عنه): Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: “Allaah (تعالى) Amepiga mfano Swiraatw (njia) iliyonyooka, imezungukwa pande zote na kuta mbili na kila ukuta una milango iliyo wazi na imefunikwa na mapazia. Na katika lango la Swiraatw kuna mlinganiaji akiita: “Enyi watu! Ingieni nyote katika swiraatw na msipite pembeni.” Na juu ya Swiraatw, kuna mlinganiaji mwengine anamuonya mtu yeyote anayetaka kufungua hiyo milango akiwaambia: Ole wenu! Msiufungue! Kwani mkifungua mtapita ndani! Kwani Asw-Swiraatw ni Uislaam, na kuta mbili ni mipaka Aliyoiweka Allaah. Na milango iliyofunguliwa ni yaliyoharamishwa na Allaah. Na huyo mlinganiaji juu ya lango la Swiraatw ni Kitabu cha Allaah, na mlinganiaji juu ya Swiraatw ni Maonyo ya Allaah yaliyo ndani ya kila nafsi ya Muislamu.” [Ahmad, ameisahihisha Al-Albaaniy; *Swahiyh Al-Jaami'* (3887)]

Hadiyth Ya Pili:

Amesimulia Jaabir (رضي الله عنه): Tulikuwa tumekaa pamoja na Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم), akachora mstari mbele yake, kisha akachora mistari miwili kuliani, na mistari miwili kushotoni, kisha akaweka mkono wake katika njia ya katikati akasema: “Hii Njia ya Allaah.” Kisha akasoma:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ

Na kwamba hii ndiyo njia Yangu iliyonyooka, basi ifuateni. Na wala msifuate njia nyinginezo zitakufarikisheni na Njia Yake. [Al-An'aam (6:153)]

[Ahmad, *Swahiyh Ibn Maajah* (11)]

Rejea pia (Aal-'Imraan (3:103) (3:105), Al-An'aam (6:153).

[3] Nani Walioghadhibikiwa Na Waliopotea:

Amesimulia ‘Adiy bin Haatim (رضي الله عنه): Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: “Walioghadhibikiwa ni Mayahudi, na waliopotea ni Manaswara.” [At-Tirmidhiy Hadiyth Hasan Ghariyb na taz. *Silsilah Asw-Swahiyhah* (363)]

078 - An-Nabaa

النَّبَأ

An-Nabaa: 078

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ (١)

1. Kuhusu nini wanaulizana?

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ (٢)

2. Kuhusu habari adhimu.

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ (٣)

3. Ambayo wao wanakhitilafiana kwayo.

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ (٤)

4. Laa hashu! Hivi karibuni watajua.

ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ (٥)

5. Kisha laa hashu! Hivi karibuni watajua.

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا (٦)

6. Je, kwani Hatukufanya ardhi kuwa tandiko?

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا (٧)

7. Na milima kuwa kama vigingi?

وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا (٨)

8. Na Tukakuumbeni kwa jozi; wanaume na wanawake!

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا (٩)

9. Na Tukafanya usingizi wenu mnono, kuwa mapumziko (kama kufa)!

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا (١٠)

10. Na Tukafanya usiku kuwa kama libasi la kufunika!

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا (١١)

11. Na Tukafanya mchana kuwa ni wa kutafutia maisha!

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا (١٢)

12. Na Tukajenga juu yenu (mbingu) saba imara!

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا (١٣)

13. Na Tukafanya siraji yenye mwanga mkali iwakayo kwa nguvu!

وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا (١٤)

14. Na Tukateremsha kutoka mawingu yaliyokurubia kunyesha, maji yenye kutiririka kwa kasi kubwa!

لَنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا (١٥)

15. Ili Tutoe kwayo nafaka na mimea.

وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا (١٦)

16. Na mabustani yanayosongomana na kuota teletele.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا (١٧)

17. Hakika siku ya hukumu na kutenganisha ina wakati maalumu.

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا (١٨)

18. Siku litakapopulizwa baragumu, mtakuja makundi makundi.

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا (١٩)

19. Na mbingu zitafunguliwa, zitakuwa milango ya njia.

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا (٢٠)

20. Na milima itaendeshwa na itakuwa kama sarabi.

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا (٢١)

21. Hakika Jahannam itakuwa yenye kuvizia.

لِّلطَّاغِيْنَ مَآبَا (٢٢)

22. Kwa walioruka mipaka wakaasi, ndio mahali pao pa kurejea.

لَّا بَثْنَيْنَ فِيهَا أَحْقَابًا (٢٣)

23. Watabakia humo dahari nyingi.

لَّا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا (٢٤)

24. Hawatoonja humo cha baridi wala kinywaji.

إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا (٢٥)

25. Isipokuwa maji yachemkayo mno na usaha.

جَزَاءً وَفَاقًا (٢٦)

26. Jazaa inayowafikiana kabisa.

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا (٢٧)

27. Hakika wao walikuwa hawataraji kuhesabiwa.

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا (٢٨)

28. Na walikadhibisha Aayaat na Ishara Zetu kwa njia zote!

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا (٢٩)

29. Na kila kitu Tumekitia hesabuni barabara kwa kuandika.

فَذُوقُوا فَلَنْ نَّزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا (٣٠)

30. Basi onjeni, kwani Hatutokuzidishieni isipokuwa adhabu.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا (٣١)

31. Hakika wenye taqwa watapata mafanikio.

حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا (٣٢)

32. Mabustani na mizabibu.

وَكَوَّاعِبَ أَتْرَابًا (٣٣)

33. Na wanawake wenye matiti ya kisichana, wa hirimu moja na waume zao.

وَكَأْسًا دِهَاقًا (٣٤)

34. Na kombe lililojaa pomoni mvinyo.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا (٣٥)

35. Hawatosikia humo upuuzi wala kukadhibisha ukadhibisho.

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا (٣٦)

36. Jazaa kutoka kwa Rabb wako, tunukio la kutosheleza.

رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا (٣٧)

37. Rabb wa mbingu na ardhi na vilivyo baina yake, Ar-Rahmaan. Hawatoweza kumsemesha.

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ
وَقَالَ صَوَابًا (٣٨)

38. Siku atakayosimama Ruwh (Jibriyl) na Malaika safusafu. Hawatozungumza isipokuwa yule ambaye Ar-Rahmaan Amempa idhini na atasema yaliyo sahihi.

ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَا (٣٩)

39. Hiyo ni Siku ya haki. Basi atakaye, na ashike marudio kuelekea kwa Rabb wake.

إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ
الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا (٤٠)

40. Hakika Sisi Tumekuonyeni adhabu ya karibu. Siku mtu atakapotazama yale iliyokadimisha mikono yake, na kafiri atasema: Laiti ningelikuwa mchanga.

079 - An-Naazi'aat

النَّازِعَات

An-Naazi'aat: 079

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا (١)

1. Naapa kwa wanaong'oa (roho) kwa nguvu.

وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا (٢)

2. Na Naapa kwa wanaotoa (roho) kwa upole.

وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا (٣)

3. Na Naapa kwa wanaoogelea kwa kupanda na kushuka (katika anga).

فَالْمُدَبِّرَاتِ سَبْقًا (٤)

4. Kisha Naapa kwa wenye kutangulia mbele kwa kushindana.

فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا (٥)

5. Kisha Naapa kwa wenye kuendesha kila jambo.

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ (٦)

6. Siku kitakapotetemeka chenye kutetemesha (mpulizo wa awali).

تَتَّبِعُهَا الرَّاكِبَةُ (٧)

7. Kifuatiliwe na cha pili yake (mpulizo wa pili).

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ (٨)

8. Nyoyo siku hiyo zitapuma kwa nguvu kutokana na khofu.

أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ (٩)

9. Macho yake yatainama chini.

يَقُولُونَ إِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ (١٠)

10. Wanasema (sasa): Je, hivi sisi tutarudishwa katika hali ya asili ya uhai?

أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا نَّخِرَةً (١١)

11. Je, hata tukiwa ni mifupa iliyosagika na kuoza?

قَالُوا تِلْكَ إِذَا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ (١٢)

12. Hayo basi ni marejeo ya khasara.

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ (١٣)

13. Basi hakika huo ni ukelele mmoja tu wa kuogofya.

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ (١٤)

14. Tahamaki hao wamekusanyika uwandani wakiwa macho baada ya kufa.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى (١٥)

15. Je, imekufikia hadithi ya Muwsaa?

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى (١٦)

16. Pale Rabb wake Alipomuita kwenye Bonde Takatifu la Tuwaa.

اذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ (١٧)

17. (Akamwambia): Nenda kwa Firawni, hakika yeye amepindukia mipaka ya kuasi.

فَقُلْ هَلْ لَّكَ إِلَىٰ أَنْ تَزَكَّىٰ (١٨)

18. Umwambie: Je, unataka utakasike?

وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ (١٩)

19. Na nikuongoze kwa Rabb wako umuogope?

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ (٢٠)

20. Basi akamuonyesha ishara kubwa kabisa.

فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ (٢١)

21. Lakini akakadhibisha, na akaasi.

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ (٢٢)

22. Kisha akageuka nyuma na akapania kufanya juhudi (za kukanusha haki).

فَحَشَرَ فَنَادَىٰ (٢٣)

23. Akakusanya watu kisha akanadi.

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ (٢٤)

24. Akasema: Mimi ni mola wenu mkuu.

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَخِرَةِ وَالْأُولَىٰ (٢٥)

25. Basi Allaah Alimchukuwa kwa adhabu ya tahadharisho na fundisho ya Aakhirah (ya moto) na ya mwanzo ya (duniani ya kugharikishwa).

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ (٢٦)

26. Hakika katika hayo bila shaka kuna funzo kwa yule anayeogopa.

أَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا (٢٧)

27. Je, kuumbwa nyinyi ndio vigumu zaidi au mbingu? Kaijenga (Yeye)

رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّاهَا (٢٨)

28. Amenyanyua kimo chake, kisha Akazisawazisha sawasawa.

وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا (٢٩)

29. Na Akatia kiza usiku wake, na Akatokezesha mwanga wa mchana wake.

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا (٣٠)

30. Na ardhi baada ya hayo Akaitandaza.

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا (٣١)

31. Akatoa humo maji yake na malisho yake.

وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا (٣٢)

32. Na milima Akaikita imara.

مَتَاعًا لَكُمْ وَلِالْأَنْعَامِ (٣٣)

33. Kwa ajili ya manufaa kwenu na kwa wanyama wenu wa mifugo.

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَىٰ (٣٤)

34. Basi itakapokuja balaa kubwa kabisa ya kuvuka mpaka.

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ (٣٥)

35. Siku binaadamu atakapokumbuka yale aliyoyakimbilia kwa juhudi.

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَىٰ (٣٦)

36. Na moto wa jahiym (uwakao vikali mno) utakapodhihirishwa wazi kwa aonaye.

فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ (٣٧)

37. Basi yule aliyepindukia mipaka kuasi.

وَأَثَرَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا (٣٨)

38. Na akahiari uhai wa dunia.

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ (٣٩)

39. Basi hakika jahiym (moto uwakao vikali mno) ndio makaazi yake.

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ (٤٠)

40. Ama yule aliyekhofu kisimamo mbele ya Rabb wake, na akaikataza nafsi yake na hawaa.

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ (٤١)

41. Basi hakika Jannah ndio makaazi yake.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا (٤٢)

42. Wanakuuliza (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) kuhusu Saa lini kufika kwake?

[3]

فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرَاهَا (٤٣)

43. Huna ujuzi wewe hata utaje lolote.

إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا (٤٤)

44. Kwa Rabb wako ndio kuishia kwake (ujuzi wake).

إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ مَّنْ يَخْشَاهَا (٤٥)

45. Hakika wewe ni muonyaji wa yule anayeikhofu.

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا (٤٦)

46. Siku watakapoiona, watakuwa kama kwamba hawakubaki (duniani) isipokuwa jioni moja au mchana wake.

080 - 'Abasa

عَبَسَ

‘Abasa: 080

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى (١)

1. Alikunja kipaji na akageuka.

أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ (٢)

2. Kwa kuwa kipofu alimjia.

وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّىٰ (٣)

3. Na nini kitakachokujulisha (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) huenda akatakasika?

أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَىٰ (٤)

4. Au atawaidhika na yamfae mawaidha?

أَمَّا مَنْ اسْتَغْنَىٰ (٥)

5. Ama yule ajionaye amejitosheleza.

فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّىٰ (٦)

6. Wewe ndio unamgeukia kumshughulikia!

وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّىٰ (٧)

7. Na si juu yako asipotakasika.

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَىٰ (٨)

8. Ama yule aliyekujia kwa shime na hima.

وَهُوَ يَخْشَىٰ (٩)

9. Naye anakhofu.

فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّىٰ (١٠)

10. Basi wewe unampuuza!

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ (١١)

11. Laa hashu! Hakika hizi (Aayah) ni mawaidha.

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ (١٢)

12. Basi atakaye na awaidhike nayo (Qur-aan).

فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ (١٣)

13. Yamo hayo katika Sahifa zenye kuadhimishwa.

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ (١٤)

14. Zimetukuzwa na zimetakaswa.

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ (١٥)

15. Katika mikono ya Malaika waandishi.

كِرَامٍ بَرَرَةٍ (١٦)

16. Watukufu, watiifu.

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ (١٧)

17. Amelaaniwa na kuangamia binaadamu, ukafiri ulioje alionao?

مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ (١٨)

18. Kutoka kitu gani (Allaah) Amemuumba?

مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ (١٩)

19. Kutoka tone la manii, Amemuumba, Akamkadiria.

ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ (٢٠)

20. Kisha Akamuwepesishia njia.

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ (٢١)

21. Kisha Akamfisha, na Akampa takrima ya kuzikwa.

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ (٢٢)

22. Kisha Atakapotaka, Atamfufua.

كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ (٢٣)

23. Laa hashu! Hakutimiza bado Aliyomuamuru (Allaah).

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ (٢٤)

24. Basi atazame binaadamu chakula chake.

أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا (٢٥)

25. Kwamba Sisi Tumemimina maji kwa uneemefu.

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا (٢٦)

26. Kisha Tukaipasua ardhi ikafunguka (kwa mimea).

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا (٢٧)

27. Tukaotesha humo nafaka.

وَعِنَبًا وَقَضْبًا (٢٨)

28. Na mizabibu na mimea ya mboga (ikatwayo ikamea tena).

وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا (٢٩)

29. Na mizaituni na mitende.

وَحَدَائِقَ غُلْبًا (٣٠)

30. Na mabustani yaliyositawi na kusongamana.

وَفَاكِهَةً وَأَبًّا (٣١)

31. Na matunda na majani ya malisho ya wanyama.

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِإِنْعَامِكُمْ (٣٢)

32. Yakiwa ni manufaa kwenu na kwa wanyama wenu wa mifugo.

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ (٣٣)

33. Basi utakapokuja ukelele mkali wa kuvuruga masikio.

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ (٣٤)

34. Siku mtu atakapomkimbia ndugu yake.

وَأُمُّهُ وَأَبِيهِ (٣٥)

35. Na mama yake na baba yake.

وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ (٣٦)

36. Na mkewe na wanawe.

لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ (٣٧)

37. Kila mtu miongoni mwao siku hiyo atakuwa na hali yake ya kumtosha mwenyewe.

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ (٣٨)

38. Ziko nyuso siku hiyo zitanawiri.

ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ (٣٩)

39. Zikicheka na kufurahika.

وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ (٤٠)

40. Na ziko nyuso siku hiyo zitakuwa na vumbi juu yake.

تَرَاهُنَّ قَتَرَةً (٤١)

41. Zitafunikwa na giza totoro.

أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ (٤٢)

42. Hao ndio makafiri waovu.

التَّكْوِير

At-Takwiyr: 081

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ (١)

1. Jua litakapokunjwa kunjwa na kupotea mwanga wake.

وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ (٢)

2. Na nyota zitakapoanguka, kupuputika na kutawanyika.

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ (٣)

3. Na milima itakapoendeshwa iondoke ilipo.

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ (٤)

4. Na ngamia wenye mimba pevu watakapotelekezwa.

وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ (٥)

5. Na wanyama mwitu watakapokusanywa.

وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ (٦)

6. Na bahari zitakapojazwa na kuwashwa moto.

وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ (٧)

7. Na nafsi zitakapounganishwa na roho kisha kwa aina zake (wema kwa wema, waovu kwa waovu).

وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ (٨)

8. Na mtoto wa kike aliyezikwa akiwa yuhai atakapoulizwa.

بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ (٩)

9. Kwa dhambi gani aliuliwa?

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ (١٠)

10. Na sahifa za kurekodi (amali) zitakapotandazwa (na kukunjuliwa).

وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ (١١)

11. Na mbingu zitakapobanduliwa.

وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ (١٢)

12. Na moto uwakao vikali mno utakapowashwa.

وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ (١٣)

13. Na Jannah itakapoletwa karibu.

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ (١٤)

14. Nafsi itajua hapo yale iliyoyahudhurisha.

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ (١٥)

15. Basi Naapa kwa sayari zinazotoweka (mchana na zinadhihirika usiku).

الْجَوَارِ الْكُنَّسِ (١٦)

16. Zinazotembea na kujificha.

وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ (١٧)

17. Na Naapa kwa usiku unapoingia.

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ (١٨)

18. Na Naapa kwa asubuhi inapopambazuka.

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ (١٩)

19. Hakika hii (Qur-aan) bila shaka ni kauli ya Mjumbe Mtukufu (Jibriyl).

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ (٢٠)

20. Mwenye nguvu na cheo kitukufu kwa (Allaah) Anayemiliki ‘Arsh.

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ (٢١)

21. Anayetiiwa (na Malaika), mwaminifu huko (mbinguni).

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ (٢٢)

22. Na hakuwa swahibu yenu (Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) majnuni.

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ (٢٣)

23. Na kwa yakini alimuona (Jibriyl) katika upeo wa macho ulio bayana.

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ (٢٤)

24. Naye si mzuiaji wa (kuelezea mambo ya) ghaibu.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ (٢٥)

25. Na hii (Qur-aan) si kauli ya shaytwaan aliyetokomezwa mbali na kulaaniwa.

فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ (٢٦)

26. Basi mnakwenda wapi?

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ (٢٧)

27. Hii (Qur-aan) si chochote isipokuwa ni ukumbusho kwa walimwengu.

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ (٢٨)

28. Kwa yule atakaye miongoni mwenu anyooke (katika haki)

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ (٢٩)

29. Na hamtotaka isipokuwa Atake Allaah Rabb wa walimwengu.

082 - Al-Infitwaar

الْإِنْفِطَارُ

Al-Infitwaar: 082

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ (١)

1. Mbingu itakapopasuka.

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتَثَرَتْ (٢)

2. Na sayari zitakapoanguka na kutawanyika.

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ (٣)

3. Na bahari zitakapopasuliwa.

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ (٤)

4. Na makaburi yatakapopinduliwa chini juu na kufichuliwa.

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ (٥)

5. Nafsi hapo itajua yale iliyoyakadimisha na iliyoyaakhirisha.

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ (٦)

6. Ee binaadamu! Nini kilichokughuri hata umkufuru Rabb wako Mkarimu?

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ (٧)

7. Ambaye Amekuumba, Akakusawazisha (umbo sura, viungo), na Akakulinganisha sawa.

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ (٨)

8. Katika sura Aliyotaka Akakutengeneza.

كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالذِّينِ (٩)

9. Laa hashu! Bali mnakadhibisha malipo.

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ (١٠)

10. Na hakika juu yenu bila shaka kuna wenye kuhifadhi (na kuchunga).

كِرَامًا كَاتِبِينَ (١١)

11. Watukufu wanaoandika (amali).

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ (١٢)

12. Wanajua yale myafanyayo.

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ (١٣)

13. Hakika Al-Abraar (watendao khayraat kwa wingi) bila shaka watakuwa katika neema (taanasa, furaha n.k).

وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ (١٤)

14. Na hakika watendao dhambi bila shaka watakuwa katika moto uwakao vikali mno.

يَصْلُونَهَا يَوْمَ الدِّينِ (١٥)

15. Watauingia waungue Siku ya malipo.

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ (١٦)

16. Nao hawatokosa kuweko humo.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ (١٧)

17. Na nini kitakachokujulisha ni ipi Siku ya malipo?

ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ (١٨)

18. Kisha nini kitakachokujulisha ni ipi Siku ya malipo?

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا ^{صلط} وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ (١٩)

19. Siku ambayo nafsi haitokuwa na uwezo wowote juu ya nafsi nyingine, na amri Siku hiyo ni ya Allaah Pekee.

083 - Al-Mutwaffiyn

الْمُطَفِّينَ

Al-Mutwaffiyn: 083

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّينَ (١)

1. Ole kwa wanaopunja.

الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ (٢)

2. Ambao wanapopokea kipimo kwa watu wanataka wapimiwe kamilifu.

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ (٣)

3. Na wanapowapimia (watu) kwa kipimo au wanawapimia kwa mizani wanapunja.

أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ (٤)

4. Je, hawadhanii kwamba wao watafufuliwa?

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ (٥)

5. Kwenye Siku iliyo kuu kabisa.

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ (٦)

6. Siku watakayosimama watu kwa Rabb wa walimwengu.

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ (٧)

7. Laa hashu! Hakika kitabu cha watendaji dhambi bila shaka kimo katika Sijjiyn.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ (٨)

8. Na lipi litakalokujulisha nini hiyo Sijjiyn?

كِتَابٌ مَّرْقُومٌ (٩)

9. Ni Kitabu kimeandikwa na kurekodiwa barabara (matendo).

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ (١٠)

10. Ole Siku hiyo kwa wakadhibishaji.

الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ (١١)

11. Ambao wanaikadhibisha Siku ya malipo.

وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ (١٢)

12. Na haikadhibishi isipokuwa kila mwenye kutaadi, mtendaji dhambi.

إِذَا تَتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ (١٣)

13. Anaposomewa Aayaat Zetu, husema: Hekaya za watu wa kale.

كَلَّا بَلْ رَأَىٰ سَاطِئًا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ (١٤)

14. Laa hashu! Bali imefanya kutu juu ya nyoyo zao yale waliyokuwa wakiyachuma.

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمْ حُجُّوا (١٥)

15. Laa hashu! Hakika wao Siku hiyo bila shaka watawekewa kizuizi wasimuone Rabb wao.

ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ (١٦)

16. Kisha hakika wao bila shaka wataingizwa na waungue katika moto uwakao vikali mno.

ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ (١٧)

17. Kisha itasemwa: Haya ndio yale mliyokuwa mkiyakadhibisha.

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلَيِّنَ (١٨)

18. Laa hashu! Hakika kitabu cha Waumini watendao wema kwa wingi bila shaka kiko katika ‘Illiyiyn.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلَيُنَ (١٩)

19. Na lipi litakalokujulisha nini hiyo ‘Illiyiyn?

كِتَابٌ مَّرْقُومٌ (٢٠)

20. Ni Kitabu kimeandikwa na kurekodiwa barabara (amali).

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ (٢١)

21. Watakishuhudia waliokurubishwa (kwa Allaah).

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ (٢٢)

22. Hakika Waumini watendao wema kwa wingi bila shaka watakuwa kwenye neema (taanasa, furaha n.k).

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ (٢٣)

23. Kwenye makochi ya fakhari wakitazama.

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ (٢٤)

24. Utatambua nyuso zao kwa nuru ya neema (taanasa, furaha)

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ (٢٥)

25. Watanyweshwa kinywaji safi na bora kabisa cha mvinyo kilichoziwa.

خَتَامُهُ مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ (٢٦)

26. Mwisho wake ni miski. Na katika hayo basi washindane wenye kushindana.

وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ (٢٧)

27. Na mchanganyiko wake ni kutokana na Tasniym.

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ (٢٨)

28. Ni chemchemu watakayokunywa humo watakaokurubishwa (kwa Allaah).

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ (٢٩)

29. Hakika wale waliofanya uhalifu walikuwa (duniani) wakiwacheka wale walioamini.

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ (٣٠)

30. Na wanapowapitia wanakonyezana.

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ (٣١)

31. Na wanaporudi kwa ahli zao, hurudi wenye kufurahika kwa dhihaka.

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ (٣٢)

32. Na wanapowaona, husema: Hakika hawa bila shaka ndio waliopotea.

وَمَا أَرْسَلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ (٣٣)

33. Na wao hawakutumwa kuwa ni walinzi juu yao.

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ (٣٤)

34. Basi leo wale walioamini watawacheka makafiri.

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ (٣٥)

35. Kwenye makochi ya fakhari wakitazama.

هَلْ تُؤْثِرُونَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ (٣٦)

36. Je, basi makafiri wamelipwa yale waliyokuwa wakiyafanya?

الإنشِقَاق

Al-Inshiqaaq: 084

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ (١)

1. Mbingu itakaporaruka.

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ (٢)

2. Na ikamsikiliza na kumtii Rabb wake na ikawajibikiwa kufanya hivyo.

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ (٣)

3. Na ardhi itakapotandazwa sawa (bila mwinuko wala mwinamo).

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ (٤)

4. Na ikatupilia mbali vile vilivyomo ndani yake na ikawa tupu.

وَأَذِنْتُ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ (٥)

5. Na ikamsikiliza na kumtii Rabb wake na ikawajibikiwa kufanya hivyo.

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ (٦)

6. Ee binaadamu! Hakika wewe unajikusurukusuru mno kuelekea kwa Rabb wako kwa juhudi na masumbuko, basi utakutana Naye.

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ (٧)

7. Basi ama yule atakayepewa kitabu chake kwa mkono wake wa kulia.

فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا (٨)

8. Huyu atahesabiwa hesabu nyepesi.

وَيُنْقَلَبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا (٩)

9. Na atageuka kwa ahli zake akiwa mwenye furaha.

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ (١٠)

10. Na ama yule atakayepewa kitabu chake nyuma ya mgongo wake.

فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا (١١)

11. Huyo ataomba kuteketea.

وَيَصْلَى سَعِيرًا (١٢)

12. Na ataingia moto uliowashwa vikali mno aungue.

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا (١٣)

13. Hakika yeye alikuwa katika ahli zake mwenye kufurahi.

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ (١٤)

14. Hakika yeye alidhani kwamba hatorudi kwenye asili yake.

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا (١٥)

15. Sivyo hivyo (bali atarudi tu)! Hakika Rabb wake Amekuwa Mwenye Kumuona daima.

فَلَا أُفْسِمُ بِالشَّفَقِ (١٦)

16. Basi Naapa kwa wekundu wa kukuchwa jua.

وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ (١٧)

17. Na Naapa kwa usiku na ambavyo umekusanya (na kugubika).

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ (١٨)

18. Na Naapa kwa mwezi unapokuwa mbalamwezi kamili.

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ (١٩)

19. Bila shaka mtapitia hatua baada ya hatua.

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (٢٠)

20. Basi wana nini hawaamini?!

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢١﴾

21. Na wanaposomewa Qur-aan, hawasujudu.

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكْذِبُونَ (٢٢)

22. Bali wale waliokufuru wanakadhibisha.

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ (٢٣)

23. Na Allaah Anajua zaidi yale wanayoyakusanya ya siri.

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (٢٤)

24. Basi wabashirie adhabu iumizayo.

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (٢٥)

25. Isipokuwa wale walioamini na wakatenda mema, hao watapata ujira usiokatika.

085 - Al-Buruwj

الْبُرُوجُ

Al-Buruwj: 085

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ (١)

1. Naapa kwa mbingu yenye buruji

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ (٢)

2. Na Naapa kwa Siku iliyoahidiwa (ya Qiyaamah).

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ (٣)

3. Na Naapa kwa shahidi na kinachoshuhudiwa.

قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ (٤)

4. Wamelaaniwa na kuangamia watu wa mahandaki.

النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ (٥)

5. Yenye moto uliojaa kuni na mafuta.

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ (٦)

6. Pale walipokuwa wamekaa hapo.

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ (٧)

7. Nao ni wenye kushuhudia juu ya yale wanayowafanyia Waumini.

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ (٨)

8. Na hawakuwachukia isipokuwa kwa vile wamemwamini Allaah Mwenye Enzi ya Nguvu Asiyeshindika, Mwenye Kustahiki Kuhimidiwa kwa yote.

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ (٩)

9. Ambaye Pekee Ana ufalme wa mbingu na ardhi. Na Allaah juu ya kila kitu Ni Shahidi.

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ (١٠)

10. Hakika wale waliowatesa motoni Waumini wa kiume na Waumini wa kike kisha hawakutubu, watapata adhabu ya Jahannam, na watapata adhabu ya kuunguza.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ (١١)

11. Hakika wale walioamini na wakatenda mema watapata Jannaat zipitazo chini yake mito. Huko ndiko kufuzu kukubwa.

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ (١٢)

12. Hakika mkamato wa kuadhibu wa Rabb wako bila shaka ni mkali.

إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ (١٣)

13. Hakika Yeye Ndiye Anayeanzisha asili (ya uumbaji) na Anayerudisha.

وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ (١٤)

14. Naye Ni Mwingi wa Kughufuria, Mwenye Upendo halisi.

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ (١٥)

15. Mwenye ‘Arsh, Al-Majiyd

فَعَالٌ لَّمَّا يُرِيدُ (١٦)

16. Mwingi wa Kufanya Atakalo, hakuna wa kumzuia.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ (١٧)

17. Je, imekujia hadithi ya majeshi?

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ (١٨)

18. Ya Firawni na kina Thamuwd?

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ (١٩)

19. Bali wale waliokufuru wamo katika kukadhibisha.

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ (٢٠)

20. Na Allaah Amewazunguka (kwa Ujuzi Wake) nyuma yao.

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ (٢١)

21. Bali hii ni Qur-aan Majiyyd.

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ (٢٢)

22. Katika Ubao Uliohifadhiwa.

الطَّارِقُ

At-Twaariq: 086

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ (١)

1.

Naapa kwa mbingu na kinachogonga kinapotoka usiku.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ (٢)

2.

Na kipi kitakachokujulisha kinachogonga na kutoka usiku?

النَّجْمُ الثَّاقِبُ (٣)

3. Ni nyota yenye mwanga mkali mno inayopenya kwa nguvu.

إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ (٤)

4. Hakuna nafsi yeyote isipokuwa inayo mhifadhi juu yake.

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ (٥)

5. Basi na atazame binaadamu ameumbwa kutokana na kitu gani?

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ (٦)

6. Ameumbwa kutokana na maji yatokayo kwa mchupo.

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ (٧)

7. Yanatoka baina ya uti wa mgongo na mbavu za kifua.

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ (٨)

8. Hakika Yeye (Allaah) bila shaka Ni Muweza wa Kumrudisha (hai).

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ (٩)

9. Siku siri zitakapopekuliwa (na kufichuka).

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ (١٠)

10. Basi hatakuwa na nguvu yoyote wala mwenye kunusuru yeyote.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ (١١)

11. Naapa kwa mbingu yenye marejeo (ya kuleta mvua).

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ (١٢)

12. Na Naapa kwa ardhi yenye kupasuka (kutoa mimea).

إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ (١٣)

13. Hakika hii (Qur-aan) ni kauli pambanushi (kati ya haki na baatwil).

وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ (١٤)

14. Nayo si mzaha.

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا (١٥)

15. Hakika wao wanapanga hila.

وَأَكِيدُ كَيْدًا (١٦)

16. Nami Natibua hila (zao).

فَمَهْلِ الْكَافِرِينَ أَمْهَلُهُمْ رُؤَيْدًا (١٧)

17. Basi wape makafiri muhula, wape muhula taratibu.

087 - Al-A'laa

الأعلى

Al-A'laa: 087

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى (١)

1.

Sabbih Jina la Rabb wako Mwenye ‘Uluwa Aliyetukuka kabisa kuliko vyote.

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ (٢)

2. Ambaye Ameumba (kila kitu) kisha Akasawazisha.

وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ (٣)

3. Na Ambaye Amekadiria na Akaongoza.

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ (٤)

4. Na Ambaye Ametoa malisho.

فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَىٰ (٥)

5. Kisha Akayafanya majani makavu, meusi.

سَنُقَرِّئُكَ فَلَا تَنْسَىٰ (٦)

6. Tutakusomesha (Qur-aan ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) basi hutoisahau.

إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَىٰ (٧)

7. Isipokuwa yale Ayatakayo Allaah. Hakika Yeye Anayajua ya jahara na yale yanayofichikana.

وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَىٰ (٨)

8. Na Tutakuwepesishia kwa yaliyo mepesi.

فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَىٰ (٩)

9. Basi kumbusha ikiwa unafaa ukumbusho.

سَيَذَكِّرُ مَنْ يَخْشَىٰ (١٠)

10. Atakumbuka yule anayeogopa.

وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَىٰ (١١)

11. Na atajiepusha nao fedhuli.

الَّذِي يَصِلَى النَّارَ الْكُبْرَىٰ (١٢)

12. Ambaye atauingia moto mkubwa kabisa na kuungua.

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ (١٣)

13. Kisha hatokufa humo, na wala hatokuwa na uhai (wa raha).

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّىٰ (١٤)

14. Hakika amefaulu ambaye amejitakasa.

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ (١٥)

15. Na akadhukuru Jina la Rabb wake na akaswali.

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا (١٦)

16. Bali mnahiari zaidi uhai wa dunia.

وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ (١٧)

17. Na hali Aakhirah ni bora zaidi na ya kudumu zaidi.

إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ (١٨)

18. Hakika haya bila shaka yamo katika Suhuf (Maandiko Matukufu) ya awali.

صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ (١٩)

19. Suhuf ya Ibraahiym na Muwsaa.

088- Al-Ghaashiyah

الْغَاشِيَةِ

Al-Ghaashiyah: 088

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ (١)

1. Je, imekujia habari ya tukio la kufunikiza?

وَجُودُهُ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةً (٢)

2. Nyuso siku hiyo zitadhalilika.

عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ (٣)

3. Zifanye kazi ngumu na zichoke mno.

تَصْلَىٰ نَارًا حَامِيَةً (٤)

4. Zitaingia moto uwakao vikali na kuungua.

تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ (٥)

5. Zitanyweshwa kutoka chemchem yenye kutokota.

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ (٦)

6. Hawatokuwa na chakula isipokuwa kutokana na mti wenye miba, wenye kunuka na mchungu mno.

لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ (٧)

7. Hakinenepeshi, na wala hakisaidii kuondoa njaa.

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ (٨)

8. Na nyuso (nyingine) Siku hiyo zitakuwa zenye kuneemeka.

لَسَعِيهَا رَاضِيَةً (٩)

9. Zitafarijika kwa juhudi zake.

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ (١٠)

10. Kwenye Jannah ya juu.

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لِأَغْيَةٍ (١١)

11. Hazitosikia humo upuuzi wala ubatilifu.

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ (١٢)

12. Humo mna chemchem inayobubujika.

فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ (١٣)

13. Humo mna makochi yaliyoinuliwa.

وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ (١٤)

14. Na bilauri zilizopangwa tayari.

وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ (١٥)

15. Na matakia yaliyopangwa safusafu.

وَزَرَائِبِي مَبْنُوتَةٌ (١٦)

16. Na mazulia yaliyopambwa na ya fahari yaliyotandazwa.

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ (١٧)

17. Je, hawawataamuli ngamia namna walivyoumbwa?

وَالِإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ (١٨)

18. Na mbingu vipi zilivyonyanyuliwa?

وَالِإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ (١٩)

19. Na milima vipi imekongomewa imara kabisa?

وَالِإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ (٢٠)

20. Na ardhi vipi ilivyotandazwa?

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ (٢١)

21. Basi kumbusha (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم).
Hakika wewe ni mkumbushaji tu.

لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ (٢٢)

22. Wewe si mwenye kuwadhibiti.

إِلَّا مَنْ تَوَلَّىٰ وَكَفَرَ (٢٣)

23. Isipokuwa yule atayegeuka na akakufuru.

فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ (٢٤)

24. Basi huyo Allaah Atamuadhibu adhabu kubwa kabisa.

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ (٢٥)

25. Hakika Kwetu ndio marejeo yao.

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ (٢٦)

26. Kisha bila shaka ni juu Yetu hesabu yao.

الفَجْرُ
Al-Fajr: 089

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ (١)

1. Naapa kwa Alfajiri.

وَلَيَالٍ عَشْرٍ (٢)

2. Na Naapa kwa masiku kumi.

وَالشَّفَعِ وَالْوَتْرِ (٣)

3. Na Naapa kwa shufwa na witri.

وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ (٤)

4. Na Naapa kwa usiku unapopita.

هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرِ (٥)

5. Je, katika hayo pana haja ya kiapo kwa mwenye akili?

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ (٦)

6. Je, hukuona vipi Rabb wako Alivyowafanya kina ‘Aad?

إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ (٧)

7. Wa Iram, walio warefu na wenye nguvu (kama nguzo ndefu)?

الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ (٨)

8. Ambao hawakuumbwa mfano wao katika nchi.

وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ (٩)

9. Na kina Thamuwd ambao walichonga miamba mabondeni?

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ (١٠)

10. Na Firawni mwenye askari washupavu na nguvu kubwa.

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ (١١)

11. Ambao wote hao wamevuka mipaka kuasi katika nchi.

فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ (١٢)

12. Wakakithirisha humo ufisadi.

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ (١٣)

13. Rabb wako Akawamiminia mjeledi wa adhabu.

إِنَّ رَبَّكَ لَبَالْمِرْصَادِ (١٤)

14. Hakika Rabb wako bila shaka Yu tayari Anazona nyenendo zao zote.

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ (١٥)

15. Basi binaadamu pale Rabb wake Anapomtia mtihanini, Akamkirimu na Akamneemesha, husema: Rabb wangu Amenikirimu.

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ (١٦)

16. Ama Anapomtia mtihanini, Akamdhikishia riziki yake, husema: Rabb wangu Amenidunisha.

كَأَلَّا بَلَّ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ (١٧)

17. Laa hashah! Bali hamuwakirimu mayatima.

وَلَا تَحَاضُّونَ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ (١٨)

18. Na wala hamhamasishani katika kulisha maskini.

وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا (١٩)

19. Na mnakula urithi ulaji wa kiroho bila kusaza kitu.

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا (٢٠)

20. Na mnapenda mali penzi kubwa la kupita kiasi.

كَأَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا (٢١)

21. Laa hashah! Pale ardhi itakapo vunjwavunjwa na kupondwapondwa.

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا (٢٢)

22. Na Atakapokuja Rabb wako pamoja na Malaika walio safusafu.

وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذُّكْرَى (٢٣)

23. Na italetwa siku hiyo Jahannam. Siku hiyo binaadamu atakumbuka. Lakini kutamfaa nini kukumbuka huko?!

يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي (٢٤)

24. Atasema: Ee, laiti ningelikadimisha (mazuri) kwa ajili ya uhai wangu (wa Aakhirah).

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدٌ (٢٥)

25. Basi siku hiyo hakuna yeyote atakayeadhibu kama Kuadhibu Kwake.

وَلَا يُوثِقُ وَثَاقُهُ أَحَدٌ (٢٦)

26. Na wala hakuna yeyote atakayefungisha (madhubuti) kama kufungisha Kwake (waovu).

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ (٢٧)

27. (Mwema ataambiwa): Ee nafsi iliyotua!

ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً (٢٨)

28. Rejea kwa Rabb wako ukiwa umeridhika na mwenye kuridhiwa (na Allaah).

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي (٢٩)

29. Basi ingia katika kundi la Waja Wangu.

وَادْخُلِي جَنَّتِي (٣٠)

30. Na ingia Jannah Yangu.

090 - Al-Balad

الْبَلَد

Al-Balad: 090

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ (١)

1. Naapa kwa mji huu (wa Makkah).

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ (٢)

2. Nawe (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) umehalalishiwa ufanye utakavyo katika mji huu (kuua au kusamehe).

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ (٣)

3. Na Naapa kwa mwenye kuzaa (Adam) na aliowazaa (wanaadamu).

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ (٤)

4. Kwa yakini Tumemuumba binaadamu katika tabu na mashaka ya kuendelea.

أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ (٥)

5. Je, anadhani kwamba hakuna yeyote atakayemweza?

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا لُبَدًا (٦)

6. Anasema: Nimeangamiza mali tele.

أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ (٧)

7. Anadhani kwamba hakuna yeyote anayemuona?

أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ (٨)

8. Je, kwani Hatukumpa macho mawili?

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ (٩)

9. Na ulimi na midomo miwili?

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ (١٠)

10. Na Tukambainishia njia mbili (ya haki na upotofu)?

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ (١١)

11. Basi hakujiingiza kwa juhudi njia ya tabu na mashaka.

وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ (١٢)

12. Na nini kitakachokujulisha nini hiyo njia ya tabu na mashaka?

فَأَكْرِهْ رَقَبَةً (١٣)

13. Ni kuacha huru mtumwa.

أَوْ إِطْعَمٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ (١٤)

14. Au kulisha katika siku ya ukame.

يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ (١٥)

15. Yatima aliye jamaa wa karibu.

أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ (١٦)

16. Au maskini aliye hohehahe.

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ (١٧)

17. Kisha akawa miongoni mwa wale walioamini, na wakausia kusubiri na wakausia huruma.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ (١٨)

18. Hao ndio watu wa kuliani.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ (١٩)

19. Na wale waliokufuru Aayaat Zetu wao ndio watu wa kushotoni.

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ (٢٠)

20. Juu yao ni moto uliofungiwa kila upande.

091 - Ash-Shams

الشَّمْسُ

Ash-Shams: 091

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا (١)

1. Naapa kwa jua na mwangaza wake.

وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّاهَا (٢)

2. Na Naapa kwa mwezi unapoliandama (jua).

وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا (٣)

3. Na Naapa kwa mchana unapolidhihirisha.

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا (٤)

4. Na Naapa kwa usiku unapolifunika.

وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا (٥)

5. Na Naapa kwa mbingu na Aliyezijenga.

وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا (٦)

6. Na Naapa kwa ardhi na Aliyeitandaza.

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا (٧)

7. Na Naapa kwa nafsi na Aliyeiumba Akainyoosha sawa.

فَاللَّهُمَّهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا (٨)

8. Kisha Akaitambulisha uovu wake na taqwa yake.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا (٩)

9. Kwa yakini amefaulu yule aliyeitakasa.

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا (١٠)

10. Na kwa yakini amepita patupu aliyeifisidi.

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا (١١)

11. Kina Thamuwd walikadhibisha (Rasuli wao) kwa upindukaji mipaka ya kuasi kwao.

إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا (١٢)

12. Pale alipochomoka haraka muovu wao mkuu.

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا (١٣)

13. Rasuli wa Allaah (عليه السلام) akawaambia: (Tahadharini msije kumdhuru) Ngamia jike wa Allaah, na kuingilia zamu yake ya kunywa.

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا (١٤)

14. Lakini walimkadhibisha na wakamuua. Basi Rabb wao Akawaangamiza kwa sababu ya dhambi zao, na Akayafanya mateketezi yao sawasawa kwa wote.

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا (١٥)

15. Na wala (Allaah) Hakhofu matokeo yake.

092 - Al-Layl

اللَّيْلِ

Al-Layl: 092

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى (١)

1. Naapa kwa usiku unapofunika.

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ (٢)

2. Na Naapa kwa mchana unapodhihirika mwanga wake.

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ (٣)

3. Na Naapa kwa Aliyeumba dume na jike.

إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ (٤)

4. Hakika juhudi zenu bila shaka ni tofauti tofauti.

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ (٥)

5. Basi yule anayetoa (mali) na akamcha Allaah.

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ (٦)

6. Na akasadikisha Al-Husnaa (Jazaa na Kalimah ya laa ilaaha illa Allaah).

فَسَنِّيَرُهُ لِلْيُسْرَىٰ (٧)

7. Basi Tutamuwepesishia kwa yaliyo mepesi.

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ (٨)

8. Ama yule afanyaye ubakhili na akajiona amejitosheleza.

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ (٩)

9. Na akakadhibisha Al-Husnaa (Jazaa na Kalimah ya laa ilaaha illa Allaah).

فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ (١٠)

10. Basi Tutamuwepesishia kwa yaliyo magumu.

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ (١١)

11. Na itamsaidia nini mali yake atakapoporomoka kuangamia (motoni)?!

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ (١٢)

12. Hakika ni juu Yetu (kubainisha) mwongozo.

وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ (١٣)

13. Na hakika ni Yetu Sisi Aakhirah na awali (dunia).

فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى (١٤)

14. Basi Nimekutahadharisheni moto wenye mwako mkali mno.

لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى (١٥)

15. Hatouingia kuungua isipokuwa muovu mkubwa.

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى (١٦)

16. Ambaye amekadhibisha na akakengeuka mbali.

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى (١٧)

17. Na ataepushwa nao mwenye taqwa imara zaidi.

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى (١٨)

18. Ambaye anatoa mali yake kujitakasa.

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى (١٩)

19. Na hali hakuna mmoja yeyote aliyemfanyia fadhila yoyote hata amlipe.

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى (٢٠)

20. Isipokuwa kutaka Wajihhi wa Rabb wake Mwenye ‘Uluwa Aliyetukuka kabisa kuliko vyote.

وَلَسَوْفَ يَرْضَى (٢١)

21. Na bila shaka atakuja kuridhika.

093 - Adh-Dhuhaa

الضُّحَى

Adh-Dhuhaa: 093

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى (١)

1. Naapa kwa dhuha (jua linapopanda).

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ (٢)

2. Na Naapa kwa usiku unapotanda kiza na kutulia.

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ (٣)

3. Rabb wako Hakukutelekeza na wala Hakukuchukia (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم).

وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ (٤)

4. Na bila shaka Aakhirah ni kheri zaidi kwako kuliko ya awali (dunia).

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ (٥)

5. Na bila shaka Rabb wako Atakupa na utaridhika.

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ (٦)

6. Je, kwani Hakukukuta yatima, Akakupa makazi?

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ (٧)

7. Na Akakukuta hujui lolote (kuhusu Kitabu wala Iymaan), kisha Akakuongoza?

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ (٨)

8. Na Akakukuta mhitaji, Akakutosheleza?

فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ (٩)

9. Kwa hivyo basi yatima usimuonee.

وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ (١٠)

10. Na ama mwombaji, basi usimkaripie.

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ (١١)

11. Na ama Neema ya Rabb wako, basi ihadithie.

Ash-Sharh: 094

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ (١)

1. Je, kwani Hatukukupanulia kifua chako kukubainishia (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم)?

وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ (٢)

2. Na Tukakuondolea mzigo wako (wa dhambi)?

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ (٣)

3. Ambao ulielemea mgongo wako?

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ (٤)

4. Na Tukakutukuzia kutajwa kwako?

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (٥)

5. Basi hakika pamoja na kila ugumu kuna wepesi.

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (٦)

6. Hakika pamoja na kila ugumu kuna wepesi.

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ (٧)

7. Basi utakapopata faragha fanya juhudi katika ‘ibaadah.

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ (٨)

8. Na kwa ajili ya Rabb wako, ongeza utashi zaidi (wa ‘ibaadah).

095 - At-Tiyn

التَّيْنِ

At-Tiyn: 095

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ (١)

1. Naapa kwa tiyn na zaytuwn.

وَطُورِ سَيْنِينَ (٢)

2. Na Naapa kwa Mlima wa Sinai.

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ (٣)

3. Na Naapa kwa mji huu wa amani (Makkah).

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ (٤)

4. Kwa yakini Tumemuumba binaadamu katika umbile bora kabisa.

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ (٥)

5. Kisha Tukamrudisha chini kabisa ya walio chini.

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (٦)

6. Isipokuwa wale walioamini na wakatenda mema; hao watapata ujira usiokatika.

فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ (٧)

7. Basi lipi baada ya yote hayo linakufanya ukadhibishe (Siku ya) malipo?!

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ (٨)

8. Je, kwani Allaah Si Mwadilifu zaidi kuliko mahakimu wote?

096 - Al-'Alaq

الْعَلَق

Al-'Alaq: 096

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (١)

1. Soma kwa Jina la Rabb wako Aliyeumba.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (٢)

2. Amemuumba binaadamu kutokana na pande la damu linaloning'inia.

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ (٣)

3. Soma. Kwani Rabb wako Ni Mkarimu kushinda wote.

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ (٤)

4. Ambaye Amefunza kwa kalamu.

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (٥)

5. Amemfunza binaadamu asiyoyajua.

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ (٦)

6. Laa hashu! Hakika binaadamu bila shaka hupindukia mipaka kuasi.

أَن رَّاهُ اسْتَغْنَى (٧)

7. Anapojiona kuwa amejitosheleza.

إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ (٨)

8. Hakika kwa Rabb wako ndio marejeo.

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ (٩)

9. Je, umemuona yule anayemkataza?

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ (١٠)

10. Mja pale anaposwali?

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ (١١)

11. Je umeona, ikiwa (huyu mwovu) atafuata uongofu.

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ (١٢)

12. Au akalingania taqwa (si ingelikuwa bora zaidi kwake?)

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ (١٣)

13. Je umeona, kama ataendelea kukadhibisha na kukengeuka (si ataishilia pabaya?)

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ (١٤)

14. Je, hajui kwamba hakika Allaah Anaona?

كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ (١٥)

15. Laa hashha! Asipoacha, bila shaka Tutamburuta kwa shungi la nywele.

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ (١٦)

16. Shungi la uwongo, lenye hatia.

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ (١٧)

17. Basi na aite timu yake.

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ (١٨)

18. Nasi Tutawaita Az-Zabaaniyah (Malaika wa adhabu).

كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ﴿١٩﴾

19. Laa hashha! Usimtii. Na sujudu na kurubia (kwa Allaah).

الْقَدْر

Al-Qadr: 097

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ (١)

1. Hakika Sisi Tumeiteremsha Qur-aan katika Laylatul-Qadr (Usiku wa Qadr).

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ (٢)

2. Na nini kitakachokujulisha ni nini Laylatul-Qadr?

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ (٣)

3. Laylatul-Qadr ni mbora kuliko miezi elfu.

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ (٤)

4. Wanateremka humo Malaika pamoja na Ar-Ruwah (Jibriyl) kwa Idhini ya Rabb wao kwa kila jambo.

سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ (٥)

5. Usiku huo ni amani mpaka kuchomoza Alfajiri.

الْبَيِّنَةُ

Al-Bayyinah: 098

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ (١)

1. Hawakuwa wale waliokufuru miongoni mwa Watu wa Kitabu na washirikina wenye kujitenga na hali waliyonayo (ya kukufuru) mpaka iwafikie hoja bayana.

رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً (٢)

2. Nayo ni Rasuli kutoka kwa Allaah anayewasomea Suhuf zenye kutakaswa.

فِيهَا كُتِبَ قِيَمَةٌ (٣)

3. Ndani yake humo mna maandiko yaliyonyooka sawasawa.

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ (٤)

4. Na hawakufarikiana wale waliopewa kitabu isipokuwa baada ya kuwajia hoja bayana.

وَمَا أَمَرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ (٥)

5. Na hawakuamrisha isipokuwa wamwabudu Allaah hali ya kuwa ni wenye kumtakasia Dini, wenye kujiengua na upotofu kuelemea Dini ya haki, na wasimamishe Swalaah na watoe Zakaah. Na hiyo ndiyo Dini iliyosimama imara.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ (٦)

6. Hakika wale waliokufuru miongoni mwa watu wa kitabu na washirikina watakuwa katika moto wa Jahannam, wadumu humo. Hao ndio waovu kabisa wa viumbe.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ (٧)

7. Hakika wale walioamini na wakatenda mema, hao ndio wema kabisa wa viumbe.

جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ (٨)

8. Jazaa yao iko kwa Rabb wao. Nayo ni Jannaat za kudumu milele zipitazo chini yake mito, wadumu humo abadi. Allaah Ataridhika nao, nao wataridhika Naye. Hayo ni kwa yule anayemkhofu Rabb wake.

099 - Al-Zalzalah

الزَّلْزَلَةُ

Al-Zalzalah: 099

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا (١)

1. Itakapotetemeshwa ardhi zilzala yake (ya mwisho).

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا (٢)

2. Na itakapotoa ardhi mizigo yake.

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا (٣)

3. Na binaadamu akasema: Ina nini?

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا (٤)

4. Siku hiyo itahadithia khabari zake.

بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا (٥)

5. Kwa kuwa Rabb wako Ameiamuru.

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ (٦)

6. Siku hiyo watatoka watu makundi mbalimbali wamefarakiana ili waonyeshwe ‘amali zao.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ (٧)

7. Basi yule atakayetenda kheri uzito wa chembe (kama atomu) ataiona.

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (٨)

8. Na yule atakayetenda shari uzito wa chembe (kama atomu) ataiona.

100 - Al-'Aadiyaat

الْعَادِيَّاتِ

Al-'Aadiyaat: 100

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَّاتِ ضَبْحًا (١)

1. Naapa kwa farasi waendao mbio mno wakipumua.

فَالْمُورِيَّاتِ قَدْحًا (٢)

2. Kisha Naapa kwa wenye kutoa cheche za moto (kwa msuguano wa kwato zao chini).

فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا (٣)

3. Wenye kushambulia asubuhi.

فَأَثَرُنَ بِهِ نَقْعًا (٤)

4. Huku wakitimua wingu la vumbi kubwa.

فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا (٥)

5. Kisha wakapenya katikati ya kundi (la maadui).

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ (٦)

6. Hakika binaadamu kwa Rabb wake bila shaka ni mtovu mno wa shukurani.

وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ (٧)

7. Na hakika yeye juu ya hayo bila shaka mwenyewe ni shahidi.

وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ (٨)

8. Na hakika yeye ni mwingi mno wa kupenda mali.

أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ (٩)

9. Je, hajui vitakapopinduliwa juu chini na kutolewa vile vilivyomo makaburini?

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ (١٠)

10. Na yatapodhihirishwa yale yaliyomo vifuani?

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ (١١)

11. Hakika Rabb wao Siku hiyo kwao, bila shaka Ni Mjuzi wa Khabari za dhahiri na siri.

101 - Al-Qaari-'ah

الْقَارِعَةُ

Al-Qaari'ah: 101

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ (١)

1. Al-Qaari'ah (janga kuu linalogonga).

مَا الْقَارِعَةُ (٢)

2. Ni nini hiyo Al-Qaari'ah?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ (٣)

3. Na nini kitakachokujulisha ni nini hiyo Al-Qaari'ah?

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ (٤)

4. Siku watakapokuwa watu kama vipepeo vilivyotawanyika.

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ (٥)

5. Na majabali yatakuwa kama sufi iliyochambuliwa.

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ (٦)

6. Basi yule itakayekuwa mizani yake nzito.

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ (٧)

7. Basi huyo atakuwa katika maisha ya kuridhisha.

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ (٨)

8. Na yule itakayekuwa mizani yake khafifu.

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ (٩)

9. Basi makazi yake ni Haawiyah.

وَمَا أَذْرَاكَ مَا هِيَتْ (١٠)

10. Na nini kitakachokujulisha ni nini hiyo Haawiyah?

نَارٌ حَامِيَةٌ (١١)

11. Ni moto uwakao vikali mno!

التَّكَاثُرُ

At-Takaathur: 102

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ (١)

1. Kumekughafilisheni kutafuta wingi.

حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ (٢)

2. Mpaka muingie makaburini.

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ (٣)

3. Laa hash! Mtakuja kujua.

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ (٤)

4. Kisha laa hashha! Mtakuja kujua.

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ (٥)

5. Laa hashha! Lau mngelijua ujuzi wa yakini.

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ (٦)

6. Bila shaka mtauona moto uwakao vikali mno.

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ (٧)

7. Kisha kwa hakika mtauona kwa jicho la yakini.

ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ (٨)

8. Kisha bila shaka mtaulizwa Siku hiyo kuhusu neema.

103 - Al-'Aswr

العَصْر

Al-'Aswr: 103

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ (١)

1. Naapa kwa Al-‘Aswr (zama).

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ (٢)

2. Hakika binaadamu bila shaka yumo katika khasara.

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا
بِالصَّبْرِ (٣)

3. Isipokuwa wale walioamini, na wakatenda mema, na wakausia haki, na wakausia subira.

104 - Al-Humazah

الْهُمَزَة

Al-Humazah: 104

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ (١)

1. Ole kwa kila mwenye kukebehi na kukashifu watu kwa ishara na vitendo, na kwa kila mwenye kufedhehesha kwa ulimi.

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ (٢)

2. Ambaye amekusanya mali na kuyahesabu.

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ (٣)

3. Anadhani kwamba mali yake itamdumisha milele.

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ (٤)

4. Laa hashu! Atavurumishwa katika Al-Hutwamah (moto mkali unaonyambua nyambua).

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ (٥)

5. Na nini kitakujulisha ni nini hiyo Al-Hutwamah?

نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ (٦)

6. Ni moto wa Allaah uliowashwa.

الَّتِي تَطْلُعُ عَلَى الْأَفْنِدَةِ (٧)

7. Ambao unapanda nyoyoni.

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ (٨)

8. Hakika huo utafungiwa juu yao kila upande.

فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ (٩)

9. Katika nguzo zilizonyooshwa.

105 - Al-Fiyl

الفيل

Al-Fiyl: 105

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ (١)

1. Je, hukuona (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) jinsi Rabb wako Alivyowafanya watu wa tembo?

أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ (٢)

2. Je, Hakujaalia hila zao kufeli na kushindwa?

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ (٣)

3. Na Akawatumia ndege makundi kwa makundi yafuatanayo kuwashambulia?

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ (٤)

4. Wakiwarushia mawe ya udongo uliookwa motoni.

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ (٥)

5. Akawafanya kama nyasi kavu zilizoliwa.

قُرَيْش

Quraysh: 106

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ (١)

1. (Tumewaangamiza watu wa tembo) ili Maquraysh wapate kuendelea na mazoea.

إِلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ (٢)

2. Mazoea yao ya safari (za kibiashara) za majira ya baridi na majira ya joto.

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ (٣)

3. Basi wamuabudu Rabb wa Nyumba hii (Ka'bah).

الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ (٤)

4. Ambaye Anawalisha kuwaokoa na njaa, na Anawapa amani kutokana na khofu.

107 - Al-Maa'uwn

الْمَاعُون

Al-Maa'uwn: 107

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ (١)

1. Je, umemuona yule anayekadhibisha malipo?

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ (٢)

2. Basi huyo ndiye yule anayemnyanyasa yatima.

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ (٣)

3. Na wala hahamasishi kulisha maskini.

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ (٤)

4. Basi ole kwa wanaoswali.

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ (٥)

5. Ambao wanapuuza Swalaah zao.

الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ (٦)

6. Ambao wanajionyesha (riyaa-a).

وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ (٧)

7. Na wanazuia (pia) misaada ya matumizi madogodogo ya kawaida ya kila siku.

الْكَوْثَرُ

Al-Kawthar: 108

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ (١)

1. Hakika Sisi Tumekupa (ee Muhammad صلى الله عليه وآله وسلم) Al-Kawthar (Mto katika Jannah).

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ (٢)

2. Basi swali kwa ajili ya Rabb wako na chinja. -

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ (٣)

3. Hakika mbaya wako, yeye ndiye atakayekatiliwa mbali (kizazi na kila kheri).

الْكَافِرُونَ

Al-Kaafiruwn: 109

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ (١)

1. Sema: Enyi makafiri!

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ (٢)

2. Siabudu yale mnayoyaabudu sasa.

وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (٣)

3. Na wala nyinyi hamtoabudu Yule ninayemwabudu sasa.

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ (٤)

4. Na wala mimi sitoabudu yale mliyoyaabudu nyuma.

وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (٥)

5. Na wala nyinyi hamtoabudu Yule Ninayemwabudu.

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (٦)

6. Nyinyi mna dini yenu, nami nina Dini yangu.

110 - An-Naswr

النَّصْر

An-Naswr: 110

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ (١)

1. Itakapokuja Nusura ya Allaah na ushindi.

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا (٢)

2. Na ukawaona watu wanaingia katika Dini ya Allaah makundi makundi.

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا (٣)

3. Basi hapo sabbih na mhimidi Rabb wako (kwa wingi zaidi) na muombe maghfirah. Hakika Yeye daima Ni Mwingi mno wa Kupokea tawbah.

111 - Al-Masad

الْمَسَد

Al-Masad: 111

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ (١)

1. Iangamie mikono miwili ya Abu Lahab, na (hakika) ameangamia.

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ (٢)

2. Haikumfaa mali yake na yale aliyoyachuma.

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ (٣)

3. Ataingia na kuungua kwenye moto wenye mwako.

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ (٤)

4. Na mke wake mbebaji kuni.

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ (٥)

5. Katika shingo yake kuna kamba ya mtende iliyosokotwa madhubuti.

الإِخْلَاصُ

Al-Ikhlaasw: 112

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (١)

1. Sema: Yeye Allaah Ni Mmoja Pekee.

اللَّهُ الصَّمَدُ (٢)

2. Allaah Aliyekamilika Sifa za Utukufu Wake, Mkusudiwa haja zote.

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (٣)

3. Hakuzaa wala Hakuzaliwa.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (٤)

4. Na wala haiwi Awe na yeyote anayefanana na kulingana Naye.

الْفَلَقُ

Al-Falaq: 113

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (١)

1. Sema: Najikinga na Rabb wa mapambazuko.

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (٢)

2. Kutokana na shari ya Alivyoviumba.

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ (٣)

3. Na kutokana na shari ya giza linapoingia.

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ (٤)

4. Na kutokana na shari ya wanaopuliza mafundoni.

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (٥)

5. Na kutokana na shari ya hasidi anapohusudu.

114 - An-Naas

النَّاسُ

An-Naas: 114

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (١)

1. Sema: Najikinga na Rabb wa watu.

مَلِكِ النَّاسِ (٢)

2. Mfalme wa watu.

إِلَهِ النَّاسِ (٣)

3. Muabudiwa wa Haki wa watu.

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ (٤)

4. Kutokana na shari za anayetia wasiwasi, mwenye kurejea nyuma akinyemelea.

الَّذِي يُوسَّوْسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ (٥)

5. Ambaye ananong'ona kutia wasiwasi vifuani mwa watu.

مِنْ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ (٦)

6. Miongoni mwa majini na watu.